

Подільське СЛОВО

№39 (5298) П'ятниця, 28 вересня 2018 року

16 сторінок

Скарбниця
всіх багатств
людського духу

4

Добрі справи

Подарунок до 25-ліття школи

Цього року минуло чверть століття, як у Великій Березовиці почала функціонувати загальноосвітня школа. І, як зазначила директор **Юлія Паньків, з нагоди цього ювілею було багато привітань і подарунків для школи.** «Звичайно, найкращим серед них було б відкриття нового приміщення, — продовжила очільниця навчального закладу, — бо у теперішньому був дитячий садочок. Непросто навчатися у прохідних класних кімнатах. На перерві нашим учням бракує простору. Проте ми любимо свою школу і сподіваємося, що дуже скоро у Великій Березовиці гостинно відчинить двері нова простора будівля. Відкриття спортивного майданчика зі штучним покриттям — значний подарунок до 25-ліття. Особливо радітимуть учні, які люблять займатися спортом».

у районних комплексних спортивних іграх «Олімпійське лелечення», де також показали себе з найкращого боку. Високі досягнення у спорті мають учні Великоберезовицької ЗОШ Дімітрі Морарі (плавання), Назарій Цебринський (біатлон), Максим та Юрій Радика (греко-римська боротьба) та інші».

26 вересня було не по-осінньому холодно. Проте погода не зіпсувала гарного настрою учням і вчителям, які раненько прийшли на відкриття спортивного майданчика зі штучним покриттям. **Вони тепло зустріли народного депутата України Тараса Юрика, який побажав дітям рости здоровими, добре навчатися та в майбутньому стати гідними продовжувачами позитивних змін у нашій державі.**

«Дорогі діти, я вірю у кожного з вас! — сказав Тарас Юрик. — Вірю, що ви оберете таку дорогу в житті, яка приведе вас до щастя та добробуту. Вірю, що ви будете працювати та примножувати славу рідної України».

Продовження на стор. 3

«У нас таких дуже багато, — захоплено розповідає вчитель фізичного виховання **Орислава Сайчук-Кульчицька.** — Так склалось, що саме дівчата у нас дуже люблять грати у міні-футбол. Цього року вони вибороли 1 місце на районних змаганнях. А в турнірі «Шкіряний м'яч» наші учні були першими серед дітей 2006 року народження. Юні спортсмени брали участь

Реклама

Соломія —
гордість
України

5-6

Футбольні
баталії
району

8, 15

Замість
таблеток
і мазей —
чорнобривці

14

Якість, яка не підведе

46027 м. Тернопіль,
вул. С. Будного, 4а
тел/факс: +38 (0352) 25 44 35,
25 37 59

CLAAS

e-mail: office@lanclaas.com.ua

Запросіть «Подільське слово» у свій дім!

Чому саме «Подільське слово»? Бо тільки тут до вашої уваги свіжі новини та актуальна інформація із життя Тернопільського району і міста, розповіді про людей краю, всеукраїнські та обласні новини, корисні поради лікарів, юристів і психологів, дитяча сторінка, рецепти, спортивні новини, найсвіжіші оголошення, телепрограма, анекдоти.

А це на сторінках нашої газети ви можете привітати рідних і друзів. Маючи при собі квитанцію, яка засвідчує передплату газети на певний період, ви можете безкоштовно подати: приватне оголошення (куплю, продаж, послуги, вважати недійсним), вітання, подяку, співчуття.

Вартість передплати на 1 місяць — 16,49 грн (передплатний індекс 61357)

Офіційне | Колегія

На часі — підготовка до зимового періоду

25 вересня відбулося засідання колегії Тернопільської райдержадміністрації з участю сільських та селищних голів, керівників закладів освіти, культури, охорони здоров'я, відділів, управлінь РДА та районної ради, представників ЗМІ. Його провів голова Олександр Похилій. У засіданні взяв участь голова районної ради Андрій Галайко. На розгляд винесено п'ять питань.

Про підготовку господарського комплексу та соціальної інфраструктури до 2019 року в осінньо-зимовий період 2018-2019 років доповідав т. в. о. начальник відділу розвитку інфраструктури та питань цивільного захисту РДА Богдан Андрушків. За розпорядженням голови РДА від 29 травня 2018 року були затверджені заходи стосовно підготовки до роботи в осінньо-зимовий період та визначені джерела фінансування. Нині, як визначені доповідачі, проведено ремонт та утеплення приміщень, тривають пусконаладжувальні роботи щодо включення котельень та здійснюють герметизацію ввідів інженерних комунікацій. Значний обсяг робіт з підготовки до зими виконано Тернопільським сільським РЕМ ВАТ «Тернопільобленерго», працівниками житлово-комунального господарства, дорожніми організаціями. Соціальні працівники Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) проводуватимуть заходи з контролю стану розрахунків за газ та електроенергію самотніх громадян. У сільськогосподарських підприємствах підготовлено до зими 96% готовлено: 17 траків заготовля кормів. Підготовлено: 17 траків заготовля кормів. Підготовлено: 17 траків заготовля кормів. Підготовлено: 17 траків заготовля кормів.

Про стан підготовки до опалювального сезону закладів освіти, культури та охорони здоров'я інформували головний спеціаліст відділу освіти РДА Олег Попович, начальник відділу культури РДА Віктор Навольський та заступник головного лікаря ТРТМО з технічних питань Ігор Кирик. Голова РДА Олександр Похилій нагадав про особисту відповідальність кожного з керівників усіх підрозділів за стан підготовки закладів до опалювального

сезону та порекомендував пришвидшити пробний запуск системи опалення.

Про стан готовності навчальних закладів району до впровадження концепції Нової української школи доповідав Олег Попович. Педагоги району пройшли відповідне навчання та мають сертифікати. Для матеріалів, 438 комплектів меблів (одномісний стіл та стілець), 22 ноутбуки Acer, 8 проекторів, 9 ламінованих принтерів (3 в 1), 1 інтерактивну дошку «SMART» (із субвенції Івачеводолішнівської сільської ради), 1 інтерактивну панель (із субвенції Великобуківської селищної ради).

Також головний спеціаліст відділу освіти зазначив, що п'ять шкільних, а також рейсові автобуси, маршрутні таксі підвозять до навчальних закладів 725 учнів. Для всіх шкільних автобусів розроблено та затверджено спеціальні маршрути перевезення дітей, учнів та педагогічних працівників

до закладів освіти та додому. Забезпечено механізмами технічного огляду автобусів та після них, а також медичних оглядів водіїв. Призначені вихователі, які відповідають за безпеку перевезення учнів.

Про стан надання кардіологічної допомоги хворим на серцево-судинну патологію доповідав заступник головного лікаря ТРТМО Ігор Войтович. Як зазначив доповідач, найбільш поширені в районі гіпертонічна та ішемічна хвороба серця, цереброваскулярна патологія, на які страждає 64% дорослого населення. Лише за 6 місяців поточного року реєстровано 23368 осіб із серцево-судинною патологією, з яких 686 особам цей діагноз поставлено вперше. Пацієнти лікуються переважно в стаціонарах району, а також у кардіологічних відділеннях університетської лікарні та міської клінічної лікарні №2. Кардіологічні хворі мають можливість пройти якісне об-

стеження у кабінетах функціональної діагностики (ЕКГ, ЕХОКС, Холтер ЕКГ).

Протягом 2018 року діє програма «Доступні ліки», що значно прогряє надання медичної допомоги. На район спрямовано 1 мільйон 412 тисяч 600 гривень, вже випускано 26 746 рецептів.

Цього року спостерігається тенденція до зниження показників захворюваності на серцево-судинні хвороби, а смертність від серцево-судинної патології, за статистичними даними, була найнижчою в області та становила 91,9 на 10 тисяч населення. Для прикладу, в області — 99,0, по Україні — 101.

Про рівень оплати праці на підприємствах та установах, організаціях усіх форм власності доповідав начальник управління соціального захисту РДА Сергій Мандзюк. Середньомісячна зарплата на станом на 1 вересня працівника у сільсько-господарстві становила 8 492 гривні. Проте на деяких об'єктах зафіксовано значно більшу зарплатну плату. Зокрема, на ТОВ «Бондіолі і Павезі Україна» (27 тисяч гривень і більше), ТзОВ «Контракшн Машинері» (23 тисячі гривень), ТзОВ «Березовицький комбінат «Будіндустрія» (12 тисяч гривень і більше), а також в агропромислових підприємствах ПП «Агрон» та ПАП «Агропродсервіс» (понад 10 тисяч гривень). Станом на 1 вересня заборгованість з виплати зарплати на економічно активних підприємств становила 3 мільйони 301 тисяч гривень («Великобуківська ДЕД» та філія «Тернопільський райавтодор», які фінансуються з державного бюджету). Станом на 1 вересня на обліку в центрі зайнятості перебували 407 громадян, з них 188 мали статус безробітних.

Галина ЮРСА – ТРР «Джерело».

Духовне

«Дякую Богу, якому служу!»

Під таким гаслом майже п'ять тисяч військовослужбовців з усієї України вже вдесьте здійснили паломництво до Зарваниці. З початком війни на сході країни воно наповнилося особливим змістом. Марійський духовний центр став для учасників АТО та їхніх родин місцем духовного відновлення і внутрішнього порозуміння, вшанування загиблих героїв.

«Всеукраїнське військове паломництво до чудотворної ікони Зарваницької Матері у 2009 році започаткували за прикладом Міжнародного військового паломництва, яке з 1956 року відбувається у місті Люрд (Франція). На той час українська військова делегация вже понад десять разів брала участь у заходах в Люрді, куди щорічно приїжджають більше 20 тис. військовослужбовців із 25 країн світу, — розповів голова ОДА Степан Барна. — Сьогодні ми маємо унікальне місце тут, у Зарваниці, де є «Український Єрусалим», і свій «Люрд» для військових. Нашу

державу та її територіальну цілісність та солдати країни захищають 250 тис. солдатів.

«Радий, що проща військових об'єднує сьогодні всіх, хто кує перемогу. Це — волонтери, громадськість, солдати, демобілізовані, військові медики. Вірю в те, що під покровительством Матері Божої ми здобудемо нашу спіль-

ну перемогу, молячись за кожного бійця», — зазначив голова ОДА.

Додамо, військова проща тривала дві дні, 22 - 23 вересня.

Місцеве самоврядування

День діалогу з владою

Фундаментальна реформа децентралізації — передачі на місця адміністративних повноважень і фінансових можливостей — буде продовжена, але вимога до місцевого самоврядування — конвертувати переданий ресурс у нову якість життя людей. Про це сказав Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман під час форуму представників місцевого самоврядування «День діалогу з владою». Захід відбувся в Тернополі, де Глава уряду перебував з робочою поїздкою.

«Ще кілька років тому, зазвичай, центральна влада говорила одне, на місцях — інше. І вони один одного не чули. Ми побудували нову систему, — сказав у привітальній промові Прем'єр-міністр. — Перед нами стоїть завдання — побудувати економічно сильну державу. Чи можливо це без сильних громад? Ні. Місцеве самоврядування потрібно стверджувати шляхом зміцнення відповідальності. Це — основа, на якій базується місцеве самоврядування».

Очілюють Кабміну наголосив, що сьогодні, на центральному рівні запроваджують фундаментальні зміни — в освіті, медицині, промисловості, сфері розбудови ділового клімату. І залучення регіонів до цих змін має бути максимальним. Нову якість життя має відчути кожен українець.

«І тут органам місцевого самоврядування треба розуміти, як конвертувати ресурс у необхідну якість. Цього року уряд запропонував три пріоритетні сфери: інтеграція та децентралізація. Я пройшов з цією ідеєю непростий шлях. І радий, що сьогодні вона має практичне застосування і хороший результат».

Як наголосив Глава уряду, в 2014 році він прийшов у центральну владу і, по суті, став «мером усієї України».

«Нам треба формувати сильні громади. В діалозі зможемо знаходити правильні державницькі рішення», — додав Володимир Гройсман.

Довідково. У рамках роботи форуму Прем'єр-міністр взяв участь у церемонії передачі земельних ділянок у комунальну власність від Держгеокадастру 15 ОТГ Тернопільської області. Загалом громадам передали майже 7 тис. га.

Добрі справи

Подарунок до 25-ліття школи

Початок на стор. 1.

Успіхів у навчанні та праці поважає дітям та їх наставникам голова РДА Олександр Похилий. Очільник району закликав молодь займати активну життєву позицію, бути ініціаторами усіх найкращих починань, адже майбутнє належить молодим!

Селищний голова Великої Березовиці Ілля Костюк щиро подякував народному депутату України Тарасу Юрику, голові РДА Олександр Похилому, депутатам селищної ради, усім небаждущим людям, хто долучився до облаштування спортивного майданчика із штучним покриттям на території школи, про який тут мріяли давно. зі знаменитою подією у житті школи усіх привітав голова Тернопільської районної федерації футболу Сергій Лісовий.

Майданчик освятили, а учнів та їх учителів благословили на добрі справи священники з Великої Березовиці. Були цього дня і традиційне

перерізування стрічки, і футбольні м'ячі у подарунок від депутатів, і запальний концерт. Діти, педагоги та гості, танцюючи з артистами школи, зігрались у не по-вересневому морозний день. Радісні емоції лились через край.

Народний депутат України Тарас Юрик, голова РДА Олександр Похилий, головний спеціаліст відділу освіти РДА Олег Попович разом із директором Юлією Паньків оглянули приміщення школи, поспілкувалися з вчителями та учнями, після чого всі впевнилися: нова школа у Великій Березовиці таки буде!

Галина ЮРСА – ТРР «Джерело». Фото Дмитра ГРАБА та Олени ШЕВЧУК.

Пенсійний фонд

Графік виїзного прийому громадян

начальником та заступниками начальника Тернопільського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Тернопільської області в об'єднаних громадах, сільських та селищних радах Тернопільського району на IV квартал 2018 року

Об'єднані громади, сільські та селищні ради	Дата виїзного прийому
Петриківська сільська рада	03.10.2018
Байковецька об'єднана територіальна громада	12.10.2018
Буцнівська сільська рада	16.10.2018
Мишковицька сільська рада	16.10.2018
Великолуцька сільська рада	16.10.2018
Великогаївська об'єднана територіальна громада	19.10.2018
Настасівська сільська рада	26.10.2018
Йосипівська сільська рада	26.10.2018
Мар'янівська сільська рада	26.10.2018
Мирролюбівська сільська рада	02.11.2018

Об'єднані громади, сільські та селищні ради	Дата виїзного прийому
Байковецька об'єднана територіальна громада	09.11.2018
Великогаївська об'єднана територіальна громада	16.11.2018
Ступківська сільська рада	23.11.2018
Чернелево-Руська сільська рада	23.11.2018
Романівська сільська рада	23.11.2018
Байковецька об'єднана територіальна громада	14.12.2018
Великогаївська об'єднана територіальна громада	21.12.2018
Смиковецька сільська рада	25.12.2018

Новини | Коротко про актуальне

Посольство Чеської Республіки в Україні спростувало повідомлення деяких українських ЗМІ про намір масово надавати громадянам колишнім громадянам Чехословаччини з сучасної Закарпатської області.

На зустрічі глав МЗС України і Угорщини Павла Клімкіна і Петра Сійярто не вдалося досягнути згоди з ключових питань задля вирішення громадянам, пов'язаної з прихованою видачею угорських паспортів громадянам України.

У січні-червні 2018 року жоден банк не був визнаний неплатоспроможним. Після завершення очищення банківського сектору банку Демонструють стабілізацію діяльності. Про це повідомляють голова НБУ Богдан Данилишин та результати засідання Рад Національного банку України 26 вересня 2018 року. «Переважна частина банків є операційно прибутковою, значна частина кредитного ризику зарезервована, кредитування поступово відновлюється, проводиться робота з проблемними та непрофільними активами. Національний банк працює над вирішенням накопичених за минулі роки проблем банківської системи, що дасть змогу посилити стійкість банків до можливих шоків», — йдеться у повідомленні.

З 27 вересня набувають чинності нові правила тимчасового затримання транспортних засобів. Таке затримання буде здійснюватися шляхом доставки автомобілів для зберігання на спеціальний майданчик за допомогою евакуатора. Евакуація буде проводитись у разі порушення правил зупинки, стоянки, порушення правил паркування, внаслідок неоплати вартості послуг з паркування, а також розміщення транспортного засобу, яке суттєво перешкоджає дорожньому руху або створює загрозу безпеці руху.

Кабмін ухвалив розпорядження «Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії держполітики з питань здорового та активного довголіття населення на період до 2022 року». Таке рішення було прийняте на засіданні уряду в середу. У Кабміні переконано, що виконання цього плану урядом в середу. У Кабміні переконано, що виконання цього плану урядом в середу. У Кабміні переконано, що виконання цього плану урядом в середу.

Щорічно 1 жовтня в усьому світі відзначають Міжнародний день людей похилого віку, проголошений Генеральною Асамблеєю ООН. За міжнародною класифікацією, літньою особою вважається та, яка досягла 65 років. На Тернопільщині на початок 2018 року у віці 65 років і старше проживало 162,6 тис. осіб, або 15,5% від загальної чисельності постійного населення. Порівняно з попереднім роком їх чисельність зменшилася на 480 осіб (0,3%). Серед населення зазначеного віку жінки становлять 108,5 тис. осіб (66,8%), чоловіки — 54,1 тис. осіб (33,2%). Рівень демографічного старіння населення в сільській місцевості (17,5%) значно вищий, ніж у міських поселеннях (13,0%). Найбільша частка осіб у віці 65 років і старше — в Монастирському (19,4%) та Чортківському (19,0%) районах, а найменша — в містах обласного значення: Тернополі (11,8%) та Чорткові (12,0%). Станом на 1 січня 2018 року в області проживало 174 особи у віці 100 років і старше (61 чоловік та 113 жінок).

Бізнес Тернопільщини отримає кредити під 7,5% річних в гривнях. З 23 вересня 2018 року розпочинає діяти програма часткового відшкодування відсоткових ставок за кредитами для суб'єктів малого і середнього підприємництва, яка дає змогу отримати кредит за відсотковою ставкою 7,5% річних в гривнях. «Такі кредити стали доступними завдяки тому, що обласна державна адміністрація спільно з Німецько-українським фондом розробила відповідний механізм — Порядком використання коштів, передбачених в обласному бюджеті, на часткове відшкодування відсоткових ставок за кредитами банків для суб'єктів малого і середнього підприємництва», — зауважив голова Тернопільської облдержадміністрації Степан Барна.

Сміттєзвалищем, що у Малашівцях Зборівського району, розпоряджатиметься Тернопільська міська рада. Голова Тернопільської облдержадміністрації Степан Барна підписав розпорядження про передачу території Малашівського сміттєзвалища Тернопільській міській раді для будівництва сміттєпереробного комплексу. Про це він повідомив під час «Дня діалогу з владою», який відбувся 24 вересня в Українському домі «Перемога» у Тернополі.

На Тернопільщині підбили підсумки щорічного обласного конкурсу «7 чудес Тернопілля», організованого відділом туризму обласної державної адміністрації. Переможців оголосили під час урочистостей з нагоди відзначення в області Всесвітнього дня туризму й Дня міста в Україні. Вони стали: у номінації «Архітектурна цінність» — Бучач у Країні. Ними стали: у номінації «Архітектурна цінність» — Бучач у Країні. Ними стали: у номінації «Архітектурна цінність» — Бучач у Країні.

За версією сайту Ukraine is, у топ маленьких міст в Україні увійшли аж чотири міста Тернопільщини. Ресурс не лише назвав заповідні та самотні маленькі міста для бюджетного відпочинку, але й розповів декілька цікавих фактів про кожне з них та зазначив місця, які обов'язково потрібно відвідати, аби відчути «дух» містечка. До списку увійшли Кременець, Бережани, Бучач та Чортків.

30 вересня, одночасно у 20-ти містах України, відбудеться Всеукраїнський марш за права тварин! У Тернополі акція стартує тиме на Театральному майдані о 12 годині. Годі знуцань! Вийди за тварин — долучись до руху гуманності!

Професійні свята

Всеукраїнський день бібліотек

Всеукраїнський день бібліотек традиційно відзначають 30 вересня. За своїм призначенням бібліотеки є потужним знаряддям демократії, гармонізації суспільних відносин, важливим чинником інтелектуально-го, духовного й естетичного збагачення кожної нації. Бібліотека — храм добра і знань, до якого приходять, ледь навчившись читати. А працівники бібліотек, особливо ті, які обслуговують дітей, докладають максимум зусиль, умінь, винахідливості, щоб створити для читачів затишну атмосферу.

Олександр ПОХИЛІЙ,
голова Тернопільської
райдержадміністрації

Андрій ГАЛАЙКО,
голова Тернопільської
районної ради

Сьогодні книгозбірні — це інформаційні, культурні, освітні заклади, які роблять вагомий внесок у розвиток українського державотворення, сприяють розбудові громадянського суспільства.

Та все ж бібліотека — це не тільки багаті книжкові фонди і новітні технології, це, насамперед, люди. Ваше відповідальне ставлення до справи відкриває нам шлях до книги — джерела споконвічної мудрості й знань, яку не в змозі замінити жодні цифрові носії!

Шановні бібліотекарі,

висловлюємо вам щирі вдячність за багатогранну діяльність, бажаємо вам міцного здоров'я, натхнення, радості, щастя, добра та нових успіхів і звершень у вашій благородній просвітницькій справі.

Шановні бібліотекарі, ветерани бібліотечної справи та користувачі бібліотек!

Прийміть найщиріші вітання з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек. Це свято свідчить про глибоку повагу народу до своєї духовної спадщини та культури, а також про визнання історичної ролі бібліотеки в житті суспільства.

Справжніми помічниками та порадниками на шляху до вершин знань і мудрості народу є бібліотекарі — вірні збирачі, доповідачі, провідники у світ новотої і невідомого. Саме ви, бібліотекарі, допомагаєте читачам бути обізнаними у сучасних проблемах, пізнавати реальну картину світу.

Нині бібліотеки є тими інформаційними ланками, які об'єднують громаду, сприяють прозорій і відкритій для населення діяльності органів влади. Подальший розвиток бібліотечної справи — це запорука поступу суспільства.

Зичимо вам і вашім близьким міцного здоров'я, благополуччя, достатку у кожній оселі і прихильності долі. Нехай з вами завжди будуть оптимізм, віра, надія, любов і мудрість.

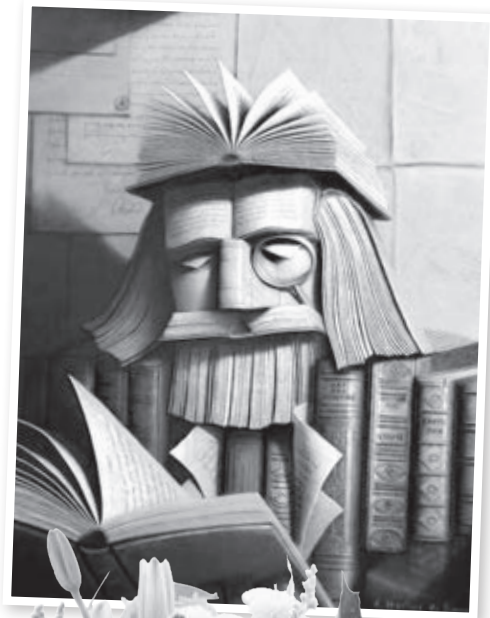
З повагою і вдячністю за вашу працю, професіоналізм і відданість професії

Віктор НАВОЛЬСЬКИЙ,
начальник відділу культури
Тернопільської районної
державної адміністрації

Любов БИКА,
голова районної
організації профспілки
працівників культури

«Бібліотека — це скарбниця всіх багатств людського духу»

20 вересня у бібліотеці-філії с. Почапінці відбувся захід «Бібліотека — це скарбниця всіх багатств людського духу», який організували бібліотекар села Христина Баран та завідувача шкільною бібліотекою Тетяна Дубас.

На свято запросили учнів 4 класу разом із класним керівником Іваном Шелінгом Вєдую Івановою Ангеліною Дубас та Анастасією Стецик розповіли молодшим читачам про історію виникнення бібліотек, прочитали вірші. Також до Всеукраїнського дня бібліотек організували книжкову виставку «Внесок бібліотек у розвиток цілого світу». На завершення свята присутнім показали захоплююче відео — віртуальну подорож бібліотеками світу.

День бібліотек збігається зі 100-річчям від дня народження Василя Сухомлинського — педагога, письменника, поета. Кожен його твір показує читачам неповторну красу природи, магічну силу доброти і чуйності у взаєминах між людьми.

Саме йому належать слова: «Бібліотека — це той храм, де завжди народжується і зберігається духовність. Пам'ятаймо, що в давнину бібліотеку називали: «дім життя», «притулок мудрості», «аптека для душі».

Христина БАРАН, бібліотекар с. Почапінці.

Так, я — книгар,
Не лікар, не аптекар,
Не інженер, не вчитель,
не банкір...
Я — більше: я — книгар!
Бібліотекар!
Потрібен я всьому наперекір.

Складає життя у віршовані рядки

У свої 86 років мешканка Великої Березовиці Галина Якимішин добре пам'ятає найактивніших читачів сільської бібліотеки та радо ділиться спогадами з історії розвитку культури 50-60-х років минулого століття. Тоді про телевізори і не мріяли, проте багато читали, спілкувалися, співали, ставили вистави та імпровізували.

З Галиною Якимішин я зустрічалася ще кілька років тому у селищній книгозбірні на одному із заходів, а сьогодні вона — домогосподарка (як сама жартує).

Народилася на Холмщині у селі Красностав. У 1944 р. її сім'ю разом з іншими односельцями виселили з рідної землі. Спочатку вони потрапили до Лошнева, а згодом — у Велику Березовицю. Чужі люди, незнайома місцевість, але потрібне було жити далі. Помалу облаштували побут.

«31 травня 1950 року почала працювати у бібліотеці, яка розміщувалася у клубі, — згадує жінка. — Книжковий фонд налічував майже 15 тисяч примірників. Люди часто ходили в бібліотеку, були й такі, які майже щодня приходили по книгу. Це — Ігор Герета, Богдан Підгайний, Богдан Ігнатішин, Левко та Віра Крупи, а ще їхня мама, яка торбами носила книжки додому».

Галина Якимішин розповіла, що проблем із комплектуванням бібліотеки не було. Колгосп надавав достатньо коштів на періоду, тому передплачували всі журнали та газети, які на той час друкували. Серед них — «Наука і життя», «Релігія», «Знання — сила». На таких журналах виросло не одне покоління майбутніх науковців.

«А чи знаєте ви, що пригукі моє співрозмовниця. — Які це були вистави! Ось, пригадую, «Назар Стодоля», «Дай серцю волю — заведе в неволю». Та ми з ними об'їздили усі навколишні села. А з приходом на роботу Володі Павука із Заздрості спокою не було нікому. Активний, непосидючий завлук, його переповнення енергії й ідеї. Виринає у пам'яті свячення 150-річчя від дня народження Тараса Шевченка. Готувати концерт запросили Мирослава Ляховича з Микунців — диригента оркестру тірольських духовних інструментів, учасника

та диригента Струсівської капели бандуристів «Кобзар». Цей захід не залишив байдужим нікого».

Галина Павлівна працювала у Великій Березовиці до 1971 року, а потім ще 15 років — у 4-й бібліотеці обласного центру. Роки у тернопільській книгозбірні згадує з приємністю. Незважаючи на те, що було багато роботи, встигали проводити творчі вечори письменників.

«До нас стояли черги. Робітники, інтелігенція, студенти, учні — читали всі, — каже жінка. — Була одна читачка, яка прочитала всі книги. Держала її цікавить політика, яка була тоді у державі».

На очах у Галини Якимішин виросло не одне покоління. Ця жінка пережила багато, але її оптимізму та вдячності за кожен прожитий день треба поважитися. І сьогодні, коли вже й окуляри не допомагають очам у читанні, Галина Павлівна складає своє життя у віршовані рядки. Може, ми колись у бібліотеках проситимемо і її книжку?

Ольга ВАСИЛЮК, директор Тернопільської центральної районної бібліотеки.

Славетні земляки

Соломія — гордість України

«Крушельницька — це таке складне явище, що люди навіть не розуміють, що їх найбільше вражає, коли вони слухають її і дивляться на неї. І справді, на неї варто дивитися, так само, як і слухати. Нічого спільного зі звичайною примадонною вона не має. З моменту її появи на сцені в уяві слухачів виникають найкращі асоціації та образи. Кожна проспівана фраза має глибокий зміст, кожен рух артистки — коректний і красивий. Вигляд її милує зір, приносить естетичне задоволення», — сказав про оперну співачку Соломію Крушельницьку американський мистецький критик Джон Дюраль. Вона була однією з п'яти найвідоміших оперних співаків свого часу, виступати з якою на одній сцені прагнули славетні Федір Шаляпін, Енріко Карузо, Тіто Руффо. Поєднання, вродлива жінка з неперевершеним лірико-драматичним сопрано в трьох діапазонах підголушала всю Європу та Америку. **Поляки та італійці вважали її національно-гордістю своїх країн, хоча вона завжди наголошувала на тому, що є україночкою за національністю.** На найбільшій оперній сцені світу її голос звучав щиро, хвилював душу. Соломія Крушельницька — унікальне явище в історії українського та світового оперного мистецтва кінця XIX – середини XX століття. Минуло 146 років з часу її народження, 66 років — відколи Соломія відійшла у засвіти, проте інтерес до її життя та творчості з роками лише зростає. Про це свідчать нові численні публікації мистецтвознавців та критиків, світові форуми та конференції, присвячені співачці.

Дитячі та юнацькі роки Соломія провела у селі Біла теперішнього Тернопільського району. Тут, у будинку, де проживала її родина, нині розміщено музей її славної пам'яті. Щороку на день народження співачки сюди приїжджають усі, хто захоплений талантом великої актриси. **25 вересня у Народному домі відбулася мистецька імпреза «Соломія. Погляд у минуле», присвячена 146-й річниці дня народження та 55-й річниці часу заснування меморіального музею С. Крушельницької.**

Подібні торжества у цьому селі розпочинають із Богослужіння у церкві святого Миколая, де служив батько співачки о. Амвросій, відвідання могили батьків Соломії на місцевому кладовищі та екскурсій меморіальним музеєм Соломії Крушельницької, який урочисто відкрили у селі Біла 55 років тому — 22 вересня 1963 року. Відтоді тут побували тисячі людей з різних куточків світу, про що свідчать записи — нові та поживтілі від часу — у книзі гостей. Сюди йдуть, як до святого місця, щоб відчутти дух часу, в якому народилася та зростала легендарна оперна співачка.

Експозиція музею нині розміщена в трьох кімнатах, де мовою речових та документальних матеріалів, розміщених у хронологічному порядку, розповідається про життя та творчість Соломії Крушельницької. Окрема група експонатів присвячена гастролям оперної дівки на американському континенті (1897-1898 р.). Цікаві матеріали про життя та творчість Соломії Крушельницької. Окрема група експонатів присвячена гастролям оперної дівки на американському континенті (1897-1898 р.). Цікаві матеріали про життя та творчість Соломії Крушельницької.

кої та її дружні й творчі стосунки з видатними діячами української культури першої половини XX століття. Особливо довго відвідувачі зупиняються біля особистих речей співачки: фортепіано, дзеркала, вишиванки та сукні. Щороку музейний фонд поповнюється новими експонатами.

Десятки років цікаві екскурсії вели Любов Мукомела, Сергій Бабій, Петро Медведик (нині, Федун, Ярослав Буяк та директор музею з тридцятилітнім стажем, депутат Тернопільської районної ради Надія Зюбровська. Завдяки жертовній праці цих та багатьох інших людей на цьому музеї зростає велика співачки у селі Біла.

Марія Федун, багаторічний науковий співробітник музею, та сільський голова с. Біла Надія Мотика

Ведуча мистецької імпрези Зоряна Гонзул розповіла про життя славної землячки Юлія Сошомо. Художник із села Біла Тарас Гатала подарував музеєві власне полотно — портрет співачки, який впродовж імпрези був на сцені, духовно єднючи гостей з епохою артистки.

На день народження С. Крушельницької та з нагоди 55-річчя святкування часу відкриття музею її славної пам'яті сюди прийшли численні гості. Благословляючи присутніх, голова о. Романа Гриджук. На сцені клубу хвилини істинної мистецької насолоди дарувала глядачам камерна співачка, доктор теології Наталія Ізотова. **Голова РДА Олександр Похилій та голова райони гостей Надія Галайко** висловили глибоку пошану директору музею Надії Зюбровській і всім, хто трудився тут впродовж більш як півстоліття і продовжує популяризувати творчість та розповідати людям про непростий життєвий шлях славної землячки.

Товариство вітали професор педагогічного університету ім. В. Гнатюка Олег Смоляк, начальник управління культури ОДА Григорій Шергей, голова благодійного фонду «Соломія», директор Тернопільської музичної школи Ірина Солом'як Крушельницької Лариса Римар, директори музеїв Тернопільської області, начальник відділу культури РДА Віктор Навольський, директор ЗОШ І-ІІ ст. села Біла Роман Грабас, сільський голова Білої Надія Мотика та усі, хто хотів сказати добре слово працівникам музею.

І, звичайно, на святі звучала аматорського духового оркестру «Доля» РБК (керівник Григорій Ференс), народного аматорського вокального ансамблю «Соломія» Великобірівської музичної школи, викладача цієї школи Марії Стокланача, цюдиного аматора фольклорного ансамблю «Білівчан-

ка», дуєту в складі Наталії Огірко та Ярослави Шеліхович, учениці Іванівської музичної школи Марії Стецької, закладу Ігоря Вовчака, солістки БК с. Плотича Світлани Маленької та інших виконавців.

Галина ЮРКА - ТРР «Джерело». Фото Ярослава СТАРЕПРАВО.

Відома і невідома Соломія Крушельницька

Соломія Крушельницька народилася 23 вересня 1872 року у селі Буцацькому районі в сім'ї священика. У неї було ще 5 сестер та 2 брати. Усі отримали хорошу освіту в Тернопільській гімназії або ж приватно.

Соломія з дитинства любила гратися «в артистку». Переодягалася в бабусині сукні, робила зачіски, декламувала та співала. 7-літньою дівчинкою тишила гостей грою на фортепіано. Любов до співу була сімейною рисою — діти згуртувалися в домашній хор, який давав концерти гостям.

У 17 років до Соломії посватався жених. Коли дівчина зрозуміла, що її майбутній чоловік, красивий чорноокий Zenon Gutkovskiy, не поділяє її захоплення та поглядів на світ, «не любити співу, а замість опери воліє цирк», вона, гірко плачучи, зійшла з сцени, а замість опери воліє цирк», вона, гірко боїться зганьбити родину. Тодішні галицькі закони визначали, що доньці священика і нареченій поповича не гоже марити співом та музикою чи мріяти про сцену, а треба думати про господарство і жити, як належить. І хоч усе було готове до весілля і запрошення розіслані, батько наважився піти проти загальної думки, не побоявся осуду та пліток, скасував шлюб і відправив дочку до батька сестри Осипи в польське місто Ниськ.

Освіту співачки Соломія отримала у Львові. В дипломі зазначено: «має всі дані, щоб стати окрасою навіть першорядної сцени». До речі, згодом тут науку співу також завершувала її молодша сестра Анна. Соломія продала своє наречення в Мілані.

Родина Крушельницьких, поч. 1900-х рр. Стоять: Володимир та Соломія. Сидять у центрі: батьки Теодора, о. Амвросій. Нижче: Олена з донькою Марією-Соломією, Марія, Емілія, Анна.

На 21-му році життя вона дебютувала на сцені Львівського оперного театру в опері «Фаворитка» Г. Доніцетті. Далі були «Сільська честь» Масканьї, «Аїда» та «Трубадур» Верді, «Фауст» Гуно. А в 23 роки Крушельницька вже співала в театрах Італії.

Соломія Крушельницька з педагогом співу Фаустою Креспі в Мілані, 1896 рік

природних можливостей. Відтак Соломія стала найулюбленішою ученицею Фаусти Креспі.

Славені земляки

Відома і невідома Соломія Крушельницька

Початок на стор. 5.

За своє життя Соломія об'їздила з гастрольними півсвіту — від країн Європи до США та Південної Америки, від Санкт-Петербурга до Буенос-Айреса. Характерною рисою всіх концертів Крушельницької було те, що у програмі завжди були українські народні пісні, які співачка виконувала наприкінці концерту.

«Я мала хвилини великої насолоди, коли могла чужинцям показати красу наших народних пісень. Ці пісні були сильнішим доказом нашої високої культури, ніж факти з нашого славного минулого або тридцять мільйонів населення. Українські пісні я популяризувала в різних кінцях світу, і не раз мені було прикро, що я не могла залишити ноти всім тим, хто ними захоплювався і хотів їх вивчити».

Крушельницька пишалася, що український народ має таке велике пісенне багатство, з яким світ у той час був ще мало обізнаний.

Соломія Крушельницька у народному подільському строї. Кінець XIX ст.

Соломія мала шанувальників не тільки свого часу, а й її самою як жінку та особистості. Руки співачки просили багаточисельно, серед яких було чимало відомих людей, громадсько-політичних діячів, письменників, мільйонерів, які або пропонували збудувати для неї окрему оперу, або, навпаки, просили залишити професію.

Натомість вона одружилася з італійським адвокатом Чезаре Річчоні, який був людиною великої ерудиції, палким любителем музики. Він не висував умов і не встановлював обмежень.

Соломія Крушельницька з Чезаре Річчоні

Шлюб пара взяла 19 липня 1910 року в Аргентині, яку Крушельницька дуже любила і де в неї було чимало щирих приятелів та знайомих.

Подружжя поселилося у невеличкому італійському містечку Віареджо, розташованого на двічі біля моря, називалася «Саломе». Затишний будинок перетворився у справжній мистецький салон. Тут панувала поетична атмосфера, нав'яна творчою особистістю господині. Гостями цього дому були Елеонора Дузе, Джакомо Пуччіні, Лоренцо Віані, Руджеро Леонкавалло, Гвідо Маротті, Енріко Пеа та інші.

Соломія Крушельницька з учасниками Шевченківського концерту в Детройті, 8 квітня 1928 року

Після Першої світової війни С. Крушельницька покинула оперну сцену і вирішила присвятити себе камерно-концертній діяльності. У 20-х роках минулого століття вона працювала над сольними епохами і народів. Кожен з них співачка виконувала мовою оригіналу. У концертному репертуарі Крушельницької значне місце посідали твори українських композиторів, зокрема Миколи Лисенка, Остапа Нижанківського, Михайла Гайворонського, Станіслава Людкевича, а також українські народні пісні. Не забуває Соломія і про рідний край. У 1928 році вона здійснила велику концертну подорож містами Галичини, виступаючи у Львові, Коломиї, Станіславі, Тернополі.

У 1938 році помер Чезаре Річчоні. Це була велика втрата для співачки, яка неодноразово стверджувала, що Чезаре був єдиним коханим чоловіком у її житті. Дітей у подружжя не було, тому, аби якось пережити втрату чоловіка, Соломія їде в Галичину — провідати рідних. Разом із родиною її сестри Осипи Бандрівської вона відпочивала у карпатському селі Дубина. Там її застала війна. Після повернення до Львова на неї чекали прикарпатці — радянська влада націоналізувала її будинок, залишивши родині Крушельницьких лише одне помешкання. Соломії також заборонили виїзд за межі СРСР.

Соломія Крушельницька та Осипа Бандрівська (найстарша сестра), Львів, 1939 р.

Після закінчення війни дирекція Львівської консерваторії запросила співачку світової слави на посаду професора кафедри сольного співу. У 1946-1947 роках під час так званої «чистки кадрів» Крушельницьку, незважаючи на протести директора консерваторії Василя Барваського, понизили в посаді та шукали різні причини, щоб звільнити з роботи. Однією з умов продовження її праці у консерваторії було прийняття радянського громадянина, яке їй надано у 1948 році. Тоді ж вона отримала відмову на своє прохання поїхати до Італії з метою залагодження приватних справ (у Віареджо співачка залишила віллу і все своє майно). Звання професора С. Крушельницька отримала у жовтні 1952 року, за місяць до смерті.

Соломія Крушельницька, 1946 р.

16 листопада 1952 року перестало битися серце Соломії Крушельницької. Вона похована у Львові на Личаківському цвинтарі.

Духовне

Радуйся, Радосте наша, покрий нас од всякого зла чесним Твоїм омофором

21 вересня 2018 року, з нагоди 25-річчя освячення храму та у день свята Різдва Пресвятої Богородиці, високопреосвященніший Тихон, архієпископ Тернопільський і Буцацький, відвідав храм Святого рівноапостольного князя Володимира у с. Забойки Тернопільського деканату.

На церковному подвір'ї теплими словами, квітами та запашним короваем свого архіпастиря зустріли діти і парафіяни. У храмі зі словами вітань звернувся настоятель, митрофорний протоієрей Володимир Простак та запрошено дітями святого Богослужіння. Запрошене духовенство Тернопільської єпархії співслужило високопреосвященнішому Тихону. Віряни молилися за Україну, воїнів-захисників та весь український народ.

Після запричасного стиха архієпископ звернувся до присутніх зі словом проповіді і наголосив, що ми є дітьми Божими, тому маємо прагнути до Божественної любові — найвищої з чеснот. Також архієпископ розповів про свято Різдва Пресвятої Богородиці і його значення у житті кожного християнина. Далі високопреосвященніший Тихон звершив освячення каплиці на честь Покрови Пресвятої Богородиці, збудованої за благодійної внески жителів села. Свято завершилося читанням акафісту до Пресвятої Богородиці. Опісля дівчата вручили квіти правлячому архієрею Тихону і побажали йому міцного здоров'я, терпіння та невтомної праці, а церковний хор проспівав многоліття.

Іванна ШИМКО, прихожанка храму Св. Володимира с. Забойки.

Можливість переосмислити моменти історії життя Ісуса

22 вересня вчителі комунального закладу «Малоходачківська ЗОШ І-ІІІ ступенів» разом із парафіяльним священиком о. Василем Сліпчуком організували екскурсійну поїздку-прощу у с. Заздрість до духовного центру ім. Йосипа Сліпого та у Марійський духовний центр у с. Зарваниця.

Учні та батьки побували у рідній хаті Йосипа Сліпого та дізналися багато невідомих раніше фактів із життя Патріарха. Екскурсивод пані Галина Цікава і пізнавально провела час життєвими стежками вірного служителя Греко-католицької церкви, вченого і правсвітителя. Та всі ми спішили побачити «Український Єрусалим». У Зарваниці в цей час відбувалися проща для військових. Рівно вишикувані ряди українських захисників, звуку духового оркестру, слова-звернення до воїнів митрополита Василя Семенюка — все це створило атмосферу піднесеності і радості в серцях прочан. Семінаристи приготували і пригостили учасників прощі смачним обідом. Старшокурсник-семінарист провів цікаву екскурсію найвизначнішими молитвою Всіх стацій Хресної дороги, побували на території «Українського Єрусалиму». Копія унікального комплексу світової величі і краси створена в Україні. Це ще одна можливість кожному українцеві пережити, переосмислити моменти біблійної історії життя Ісуса Христа. Піднятися в роздумах сходами Покаяння — можливість очиститися; зійти в купіль Ветездя — можливість оздоровитися.

Учасники поїздки щиро вдячні організаторам Лесі Стібель, Надії Чуйко, Ользі Борис, пароху о. Василю Сліпчуку, перевізникам Івану та Тарасу за духовно-просвітницьку роботу. Зичимо усім миру і любові!

Жанна БАСЮК, заступник директора з виховної роботи.

3 архівів СБУ

ТРАГЕДІЯ НАСТАСІВСЬКИХ «ПРОСВІТЯН»

Вивчаючи архівні матеріали управління СБ України щодо репресованих жителів села Настасів, ми натрапили на кримінальну справу, яка вразила нас. Йдеться про масштаб катастрофи та людського горя. Одного грудневого дня 1940 року органи держбезпеки СРСР заарештували більше 10 жителів села, яким вже не судилося повернутися до рідного порогу. Саме про цих людей та про ту страшну подію в їхньому житті ми хочемо розповісти у сьогоднішній статті.

Починаючи з 1927 року, наперекір польській паціфікації, в Настасові активно діяв осередок товариства «Просвіта». В ті часи місцева читальня «Просвіти» об'єднала всю патріотично налаштовану всюду патріотично навідувалися сюди й настасівчани більш зрілого віку. Фактично, читальня стала таким собі островцем свободи посеред моря соціальних, мовних та релігійних утисків і нерівності. Найактивнішими відвідувачами були Михайло Григорович Атласевич (1906 р. н.), Мирослав Лукасевич Багрій, Василь Іванович Жмурко (1908 р. н.), Ярослав Миколайович Жмурко (1916 р. н.), Микола Васильович Вітишин (1906 р. н.), Іван Юрійович Городинський (1922 р. н.), Теодор Стефанович Лопчак (1918 р. н.), Теодор Миколайович Процишин (1914 р. н.), Іван Григорій Дмитрович Куріца (1906 р. н.), Дмитро Петрович Ракочий (1911 р. н.), Іван Григорович Метруцький (1914 р. н.), Володимир Степанович Юськів (1905 р. н.), Іван Ількович Зазуляк, Іван Тимкович Зазуляк, Мирослав Піхурський.

З послівхенських репресій польського уряду проти всього українського зростає та радикалізується опір українців. Так, виникла та почала активно розвиватися Організація Українських Націоналістів. Таким чином, починаючи з середини 1930-х років, на базі згаданих «просвітян» виникає своєрідний націоналістичний гурток, члени якого втомлювалися стримувати свої патріотичні пориви, вгамовуючи їх підпільними читаннями збореної літератури. Згодом члени того гуртка стануть основою місцевого осередку ОУН.

Варто зазначити, що у період 1922-1939 рр. тодішній польський уряд був лідером шматка СРСР, країн Антанти, а згодом і гітлерівської Німеччини. Усі сторони намагалися посилити свій вплив на Варшаву. Як то кажуть, в мирний час на передовій перебувають розвідники. Тогочасну столицю Польщі називали «містом шпигунів», адже вона кишіла представниками іноземних розвідок. Радянський Союз також не гаяв часу. Саме під диктовку Москви, Польщі з вираженням про-радянським ухилом. Їх завданням була пропаганда комуністичних ідей серед населення, що в подальшому мало стати підґрунтям для анексії західноукраїнських земель. Однією з таких партій була Комуністична партія Західної України, що входила до складу Комуністичної Робітничої Партії Польщі. Свій осередок вона мала й у с. Настасів.

Коли у 1934 році в Настасові сформували осередок націоналістів, основним його локальним ідеологічним супротивником стали місцеві комуністи. Станицю ОУН у Настасові очолював Теодор Миколайович Процишин. ОУНівці часто проводили агітаційну роботу серед населення, спрямовану на дискредитацію комунізму. Штатним лектором на таких агітаціях був Василь Іванович Жмурко (1908 р. н.). Він народився та проживав у Настасові. Батько його, Іван Васильович, був заможним господарем (таких пізніше назвуть «куркулями») та намагався дати синові хорошу

освіту. Василь Іванович використовував цю можливість: купував важкодоступні тоді книги, здобував знання та розширював світогляд. Тож з часом він виявився відмінним оратором та цікавим доповідачем. У своїх доповідях згадував про визвольну боротьбу Хмельницького, Дорошенка та Мазепи. Багато розповідав про національно-визвольні змагання 1917-1921 років в Україні. Особливою темою висвітлював репресії, вбивства й голод, влаштовані совітами на «великій» Україні. До речі, на відміну від комуністів, для яких демагогія і є основним видом діяльності, ОУНівці робили реальні справи. Так, навесні 1933 року (найстрашніший період голодомору 1932-1933 рр.), настасівські націоналісти зібрали чималу суму коштів для допомоги братам-українцям на радянській території.

Територію використали національно-визвольну діяльність ОУН як привід для чергового посилення національно-релігійного терору. Підозра у належності до ОУН стала підставою для арешту на 5 років. У відповідь на націоналіста теж вдалося до радикалізації. Почало активно діяти силове крило організації. Час від часу організували каральні акції проти членів КПЗУ та їхніх послідовників. Силовими акціями керували М.П. Ракочий, Я.М. Жмурко та М.Л. Жмурко.

Проте, починаючи з 1939 року, з приходом до влади більшовиків, активну діяльність довелося згорнути. Адже 5 років ув'язнення від польської влади замінили 25 — від радянської. Керівник місцевого підпілля Т.М. Пронишин, відчувавши характер змін, вирішив емігрувати до Німеччини. Інші діячі підпілля приземлилися разом з ним. Часом збиралися разом послушати іноземні радіохвилі та потайки поговорити про наболіле.

Проте в радянському кримінальному законодавстві не було поняття строків давності та арешт злочину, тим паче, коли йшлося про політичні статті. Отримавши у спадок від польської поліції картотеку всіх членів націоналістичних рухів, а також документи та кримінальні справи, порушені польськими спецслужбами, які стосувалися українців, що займалися антипольською діяльністю, чи членів «Пласту», «Соколу» або «Просвіти», місцеві енкавесники Тюняев та його начальник Ястребчаків виявили в с. Настасів «ячейку» ворожої до радянського режиму «контрреволюційної організації». Про свої здобутки, звичайно ж, доповіли керівництву історію вигаданими фактами. Як наслідок — отримали санкцію на заведення справи та арешт жителів с. Настасів: І.Г. Метруцького, М.П. Ракочого, Г.Д. Куріци, І.І. Процишина, М.Л. Багрія, Я.М. Жмурка та В.І. Жмурка.

28 грудня 1940 року працівники РО НКВС провели обшуки та арешти у домівках згаданих чоловіків. Їх усіх затримали та помістили до буцагачарні райвідділу у Миколаївці. Слідство просувалося дуже швидко — вже 07.01.1941 року їм висунули звинувачення. Дехто з арештованих, не витримавши знущань та тор-

тур, почав давати свідчення. На підставі отриманої інформації 20 лютого 1941 року співробітники НКВС затримали М.Г. Атласевича, М.В. Вітишина, І.Ю. Городинського та Т.С. Лопчака.

Після пред'явлення звинувачення затриманих перевели до Тернопільської тюрми. Там затримані пройшли медичний огляд, під час якого у більшості з них були виявлені недуги, що могли призвести до смерті. Збіг обставин чи низька кваліфікація тамтешніх тюремних коновалів? Ні. В радянській каральній системі часто застосовували таку практику: арештанту навмисно ставили важкі діагнози, аби виправдати смерть. Наприклад, Василь Іванович Жмурко, як виявляється, «хворів» хронічним недокріт'ям та туберкульозом.

У туберкульозі 1940 року слідство завершилося. Справу скерували на розгляд особливої наради при НКВС СРСР. Варто детальніше розповісти про цю складову репресивної машини сталінізму. Це — позасудовий орган у системі ОГПУ-НКВС для адміністративного висилки та адміністративного розгляду кримінальних справ без виклику обвинуваченого та свідків. Аналогу такого правового свавілля не було в жодній правовій системі світу. Більше того, існування та діяльність особливої наради суперечила навіть законодавству СРСР. Концептуально особлива нарада, як і трійки НКВС, не мала нічого спільного з кримінальним судочинством, оскільки була позбавлена таких головних його принципів, як незалежність суду, змагальність і рівність сторін перед судом та законом.

Звичайно ж, такий «гуманний» розгляд не міг винести іншого вироку, як «винен». Усіх підсудних засуджено на строки від 7 до 10 років позбавлення волі у віддалених таборів СРСР (особливі табори ГУЛАГу на той час ще не були створені). Після суду всіх засуджених повернули до казематів Тернопільської тюрми, де вони чекали на розподілення у табори.

22 червня 1941 року гітлерівці розпочали наступ на СРСР. «Визволителі» почали зачищати сліди своїх численних злочинів. Коли стало зрозуміло, що арештованих, яких за два роки панування радянської влади назбиралося в Західній Україні декілька десятків тисяч, евакуювати неможливо, було прийнято рішення їх ліквідувати. Відповідний наказ видав Л. Берія, а в Західній Україні стратами керував начальник НКВС Львівської області Сернов. У Тернопільській тюрмі працювала опергрупа капітана Філіпова. Ось витяг із його доповіді про виконане завдання: «...По состоянию на 22.06.1941 г. в тюрьме г. Тернопольныя содержалось 1790 чел. заключенных. Из этого количества 500 чел. убиты по 1-й категории (розстріл). Погребение призведено в вырытых специально для этой цели ямах, однако часть (197 чел.) погребены в подвале НКГБ, мелко очень зарыты...» Саме до першої категорії належали наші герої... Усім їм судилося знайти останнє пристанище на тюремному дворі.

Володимир Степанович Юськів

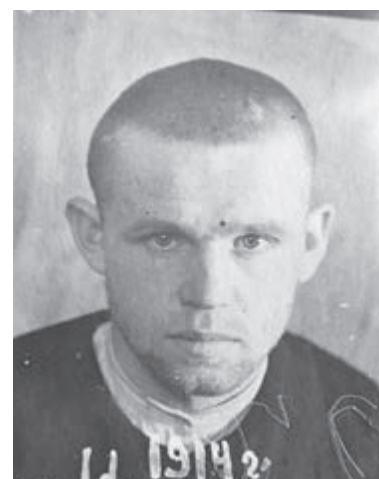
Ярослав Миколайович Жмурко

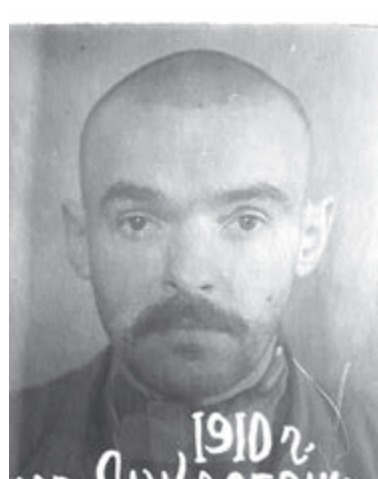
Михайло Петрович Ракочий

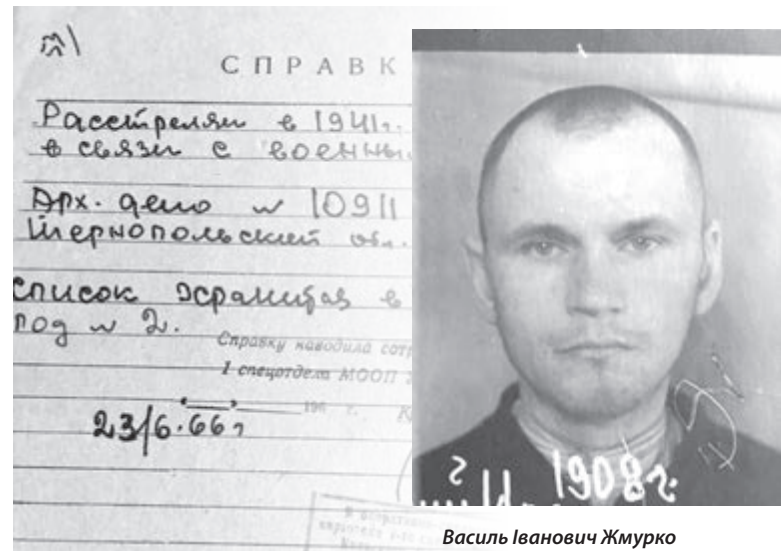
Григорій Дмитрович Куріца

Іван Іванович Процишин

Мирослав Лукасевич Багрій

Василь Іванович Жмурко

Дві дати — 28 грудня 1940-го та 28 червня 1941-го — чорними літерами закарбовані в історії села Настасів, а також болем, гіркими сльозами та горем — у серцях матерів, дружин, дітей...

Вічна пам'ять навечно закатованим.

Шкільний меридіан

«Голуб миру»

Ми хочемо миру, щоб квіти збирати,
Щоб маму любити і пісню співати.
Україно, наша Батьківщино,
Як сонце, ти сяєш, як мама, голубиш.
Ти нас усіх так сильно любиш.
Хай на землі панує згода.
Ми — за дружбу всіх народів!

21 вересня в Соборненській ЗОШ І-ІІ ст. ім. В. Гарматія відбулися заходи до Всесвітнього дня миру. «О, Маріє, збережена без гріха, змилуйся над нашою дорогою державою, молися за неї», — просили діти в Небесної Заступниці.

Учнівська рада під кураторством педагога-організатора Оксани Степанівни Волошин провела майстер-клас із виготовлення паперових голубів долучили «дитячі молодших» класів. Відтак до кожного виготовленого символу миру прикріпили жовто-синю стрічку і вирушили в село вітати односельчан зі святом та просити про спільну молитву за мир в Україні.

Також школярі взяли участь у флешмобі «Голуб миру», розфарбувавши технікою «пальчиковий арт» великого паперового голуба і запустивши його з кульками в небо.

Оксана ВОЛОШИН, педагог-організатор.

Спорт

Футбольні баталії в Підгородньому

Другий рік поспіль у Підгородньому відбувся турнір із міні-футболу «Шкіряний м'яч» серед юнаків віком 12-16 років. Загальне керівництво і фінансування змагань здійснює голова громади села Підгородне Сергій Володимирович Чапрак. Відповідальний за організацію турніру — Роман Мирославович Монько. За проведенням цих футбольних баталій стежить головна суддівська колегія на чолі з Андрієм Васильовичем Івегешом.

У турнірі взяли участь 7 команд, до яких входили 12 гравців, тренер та представник команди.

с. Великий Ходацький (Козівський район):

1. Новак Іван
  2. Новак Юрій
  3. Демків Олександр
  4. Кушнір Максим
  5. Павлика Назар
  6. Вишомірський Арсен
  7. Борсук Олександр
  8. Світлик Павло
  9. Мартинович Роман
- Представник команди:
Лобур І.М.

с. Довжанка:

1. Душенька Ігор
  2. Могута Андрій
  3. Солонинка Андрій
  4. Буцік Руслан
  5. Рубас Віктор
  6. Капітан Олександр
  7. Потіцький Денис
  8. Нечай Денис
- Представник команди:
Терлецький В.М.

с. Драганівка:

1. Швець В.М.
  2. Босей В.Р.
  3. Катюк Ж.П.
  4. Співак Н.А.
  5. Воліня В.М.
  6. Ліп'янін О.В.
  7. Слодзік М.В.
  8. Швець В.М.
  9. Полійовський Б.М.
- Представник команди:
Піговський Д.М.

с. Забойки:

1. Кучук С.А.
  2. Гнатів В.А.
  3. Танасишин О.М.
  4. Ташматов Б.С.
  5. Мілян М.О.
  6. Радь П.М.
  7. Яртиш І.І.
  8. Яртиш В.І.
  9. Щурко Т.І.
- Представник команди:
Вальницький В.В.

с. Підгородне:

1. Левицький Назар
  2. Лукашик Анатолій
  3. Лукашик Ярослав
  4. Шмигун Данило
  5. Шмигун Володимир
  6. Лисюк Віталій
  7. Ремпа Денис
  8. Ремпа Сергій
  9. Сисак Тарас
  10. Гуцуляк Тарас
  11. Гарасюк Вадим
- Представник команди:
Монько Р.М.

Байковецька ОТГ-1

1. Дума Володимир
2. Каліщук Владислав
3. Рудий Максим
4. Комар Максим
5. Глова Степан
6. Канахович Максим
7. Ліський Олег
8. Кіпібіда Віталій
9. Мельничук Віталій

10. Сланський Денис
  11. Крет Віталій
  12. Забурський Павло
- Представник команди:
Яворський І.П.

Байковецька ОТГ-2

1. Володимир Володимир
  2. Баб'як Павло
  3. Забурський Олег
  4. Мартинович Валентин
  5. Рибаченко Назарій
  6. Комаринець Артур
  7. Гуль Лука
  8. Запорожець Петро
  9. Гарбуз Назар
  10. Горак Ростислав
  11. Савка Олександр
  12. Куліш Микола
- Представник команди:
Яворський І.П.

Відповідно до жеребкування, команди розділили на 2 групи:

група А

- Байковецька ОТГ-2
- Підгородне
- Забойки
- Драганівка

група Б

- Великий Ходацький
- Байковецька ОТГ-1
- Довжанка

Підгородне – Байковецька ОТГ-1 (1:2)

Великий Ходацький – Забойки (2:0)

Матч за 3-тє місце: Підгородне – Забойки 0:0 (у серії післяматчевих пенальті перемогло Підгородне 4:2)

Матч за 1-ше місце: Байковецька ОТГ-1 – Великий Ходацький 3:2

Змагання проходили за правилами міні-футболу (5х5, два тайми по 10 хв.), на майданчиках із трав'яним покриттям у 2 групах за коловою системою. Команди, які в групах посіли 1-2 місця, виходили до наступного етапу змагань, де зустрілися з іншими командами «навхрест»: 1 – 2 місце, 2 – 1 місце. З групи А вийшли Підгородне з 1-го місця і Забойки з 2-го місця. З групи Б вийшли Великий Ходацький з 1-го місця і Байковецька ОТГ-1 з 2-го місця.

Переможець та призери нагороджені Кубком і грамотами. Кращі гравці турніру: воротар – Назар Великий, захисник – Максим Кушнір, нападник – Артур Комаринець, бомбардир – Тарас Гуцуляк отримали цінні подарунки.

Байковецька ОТГ-1

Великий Ходацький

Підгородне

Фестивалимо

«Мрія» провела родинний медовий фестиваль «Свято файних мрій»

Ярмарок меду, безкоштовне частування, майстер-класи, конкурси, виступи народних колективів та багато інших розваг чекає на відвідувачів дійства «Свято файних мрій». Такий масштабний сімейний фестиваль вже другий рік поспіль організовує агрохолдинг «МРІЯ». Цього року свято відбулось у с. Калагарівка Гусятинського району, головною його темою було бджільництво та мед. На захід, приурочений діяльності бджолярських кооперативів, з'їхалися гості не лише з сіл і міст Тернопілля, а й із Хмельниччини, яка через річку Збруч межує з Тернопільщиною. За словами організаторів, у планах — влаштувати фестивальне дійство і в інших областях, де компанія обробляє землі.

Мед — це секрет довголіття, Пасічники з міста

Ласічки з меду Сергій та Наталія Белюхи займаються бджільництвом вже десять років. Кажуть, що мед — це секрет довголіття, краси і здоров'я.

— Є два види меду — смачний і дуже бджільництвом. Це — не проста робота, але приносить задоволення. Нещодавно я пройшла навчання і практику щодо методики лікування жалами бджіл. Отримала дуже багато корисної і надзвичайно цікавої інформації, — розповідає Наталія Белюха.

Тарас Підгайний презентує на «Святі файних мрій» вулики із соломи у формі маленьких будинків. Їх виготовленням чоловік захопився п'ять років тому. З того часу змайстрував 20 вуликів, частину з них — для своїх бджіл.

— У цих вуликах — спеціальний мікроклімат. У них дуже добре зимують бджоли. Навесні вдвічі більше меду носять, ніж у звичайні, — каже пан Тарас. — Я займаюся бджільництвом, і мені подобаються вулики саме з соломи. Бджоли у них дуже здорові. І мед, до речі, смачніший. У мене є 7 бджолосімей, усі з них тримаю саме в таких вуликах. Часто купують мої вироби на подарунок.

На фестивалі були організовані веселі розваги для дітей — анімації, спортивна зона зі скелетромом, батутом. Була і пізнавальна частина свята, під час якої проводили різні майстер-класи.

— Вчимо виготовляти ляльку-мотанку. Розповідаємо, що це — обереги. Їх робили з доброю енергетикою на подарунки або для себе, вертегли мотали оберегати сім'ю. Для виготовлення однієї ляльки потрібно 10-15 хвилин. Дітям дуже цікаво, багато охочих навчитися виготовляти такі обереги, — зауважує майстриня Анастасія Сохацька.

«Свято файних мрій» — презентація для компанії «МРІЯ» та презентації найбільш успішних проектів «МРІІ»

Фестиваль для компанії «МРІЯ» — це можливість спілкування із пайовиками, представниками громади. Водночас це — презентація одного з найбільш успішних проектів агрохолдингу, який передбачає створення і підтримку сільськогосподарських кооперативів.

— Даючи нашим пайовикам можливість самостійно вести бізнес у своїй країні, гідно заробляти, ми закладаємо міцну основу для майбутнього розвитку країни, — наголошує генеральний директор агрохолдингу «МРІЯ» Саймон Чернявський. — Щороку «МРІЯ» скеровує більше 20 млн грн благодійної допомоги на підтримку і розвиток сіл, де працює компанія. Ці гроші спрямовують на ремонт дитячих садочків, шкіл, будівництво і ремонт церков, освітлення вулиць та інші соціально важливі проекти. Також турбуємося про майбутній розвиток України. Саме на це орієнтований проект щодо підтримки кооперативного руху.

За підтримки «МРІІ» вже створено 27 кооперативів

Упродовж 4 років за сприяння «МРІІ» на території п'яти областей, де компанія обробляє землі, було створено 27 кооперативів, в яких працює більше тисячі людей. Це кооперативи різного спрямування — зі збору і переробки молока, обробітку ґрунту, вирощування овочів та ягід, виготовлення круп і муки. З кожним кооперативом агрохолдинг юридично індивідуально надає технічну, юридичну, фінансову допомогу. Минулого року компанія почала розвивати напрямок бджільництва.

— Спільно з пасічниками розробили і запровадили першу в Україні інтерактивну карту медоносних культур. На ній відображені усі медоносні культури, які «МРІЯ» вирощує. Агрохолдинг надає пасічникам можливість розмістити на своїх полях пасіки, — інформує Саймон Чернявський. — Цьогоріч їх було більше 300. Ми допомогли пасічникам об'єднатися в кооперативи й асоціації. На підтримку бджолярів наша компанія вже спрямувала більше 700 тисяч гривень.

Володимир Петльований вже 20 років очолює сільськогосподарський кооператив «Подільський бджоляр», який був створений на Хмельниччині за підтримки «МРІІ». З метою подальшого сприяння успішній діяльності кооперативу під час урочистого відкриття фестивалю генеральний директор агрохолдингу «МРІЯ» вручив пану Володимирі сертифікат на суму 94 тисячі гривень.

— Наш кооператив об'єднує близько 15 чоловік, ще більше пасічників звертаються до нас за допомогою. З «МРІЄЮ» ми співпрацюємо давно. З «МРІЄЮ» змирились поля в нашому селі. Для кооперативу «Подільський бджоляр» агрохолдинг надав приміщення, деревообробні верстати для виготовлення вуликів, бджолопавильйони. Розробили проект «Кочова пасіка». Для учасників проекту для перевезення пасік на кочівлю, — зазначає голова сільськогосподарського кооперативу «Подільський бджоляр» Володимир Петльований.

Зі стратегічним інвестором — до нових мрій

«МРІЯ» і надалі сприятиме розвитку кооперативного руху. Виконання усіх поставлених перед агрохолдингом завдань буде підтримувати стратегічний інвестор — міжнародна компанія SALIC, яка реалізовує проекти в усю світі і вже більше 5 років працює в Україні.

— До нас приєднався великий інвестор, який забезпечить успішний розвиток і процвітання «МРІІ». Я переконаний, що компанія буде зовсім іншою через один-два роки, коли ми наростимо потужності. Попереду у «МРІІ» — успішне майбутнє, — переконаний Саймон Чернявський.

Тамта ГУГУШВІЛІ.

Гурт «Легка доріжка» з села Мишковоичі на IV Екуменічному міжнародному перегляді паролітургічної пісні — православна парафія Святої Трійці у Яноці в Польщі.

23 вересня 2018 р.

ПОНЕДІЛОК 1 жовтня

UA: ПЕРШИЙ

06.00 М/с «Гон». 06.10 М/с «Ведмеді-сусіди». 06.30,07.00,08.00,09.00, 09.25,13.00,15.00,21.00,03.00 Новини.

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 Сніданок з «1+1». 07.00,08.00,09.00,12.00, 16.45, 19.30,00.45,05.30 «ТСН».

ІНТЕР

03.25,02.45 «Щоденник вагітної». 04.05 «Поближчій» - «Час».

ІНТЕР

03.25,02.45 «Щоденник вагітної». 04.05 «Поближчій» - «Час».

ICTV

05.40,19.20 Надзвичайні новини з К.Стогнієм.

СТБ

05.25,15.25 Все буде добре! 07.15 Х/ф «Висота».

НОВИЙ КАНАЛ

03.00 Зона ночі. 03.20 Служба розшуку дітей.

НОВИЙ КАНАЛ

06.00 Байдиківка. 06.30 ТЕТ Мультиранок. 09.45 Х/ф «Хороший кравчик».

НТН

05.15,04.55 «Тор Шоп». 06.15 Х/ф «Дама з папугою».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною. 07.00,08.00,09.00,15.00, 19.00, 23.00,02.50 Сьогодні.

ВІВТОРОК 2 жовтня

UA: ПЕРШИЙ

06.00 М/с «Ведмеді-сусіди». 06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 13.00,15.00,21.00,03.00 Новини.

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 Сніданок з «1+1». 07.00,08.00,09.00,12.00, 16.45, 19.30,00.45,05.30 «ТСН».

ІНТЕР

05.25 М/ф. 06.15,00.00 «Слідство вели...» з Л.Каневським».

ICTV

04.15 Скарб нації. 04.20 Еврика!

СТБ

05.05,15.25 Все буде добре! 07.05,20.00,22.45 МастерШеф.

НОВИЙ КАНАЛ

03.25,00.50 Зона ночі. 05.00 Абзац.

ТЕТ

06.00 Байдиківка. 06.30 ТЕТ Мультиранок. 09.45 Х/ф «Хороший кравчик».

НТН

05.35 Х/ф «Не було б щастя...» 06.50 Х/ф «Вукіт».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною. 07.00,08.00,09.00,15.00, 19.00, 23.00,02.50 Сьогодні.

СЕРЕДА 3 жовтня

UA: ПЕРШИЙ

06.00 М/с «Ведмеді-сусіди». 06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 13.00,15.00,21.00,03.00 Новини.

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 Сніданок з «1+1». 07.00,08.00,09.00,12.00, 16.45, 19.30,00.45,05.30 «ТСН».

ІНТЕР

05.25 М/ф. 06.15,00.00 «Слідство вели...» з Л.Каневським».

ICTV

04.05 Скарб нації. 04.10 Еврика!

СТБ

04.45,15.25 Все буде добре! 06.45,20.00,22.45 МастерШеф.

НОВИЙ КАНАЛ

03.00 Зона ночі. 04.45 Абзац.

ТЕТ

06.00 Байдиківка. 06.30 ТЕТ Мультиранок. 09.45 Х/ф «Хороший кравчик».

НТН

05.55 Х/ф «Де 042?». 07.10 Х/ф «Спосіб убивства».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною. 07.00,08.00,09.00,15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні.

ЧЕТВЕР 4 жовтня

UA: ПЕРШИЙ

06.00 М/с «Ведмеді-сусіди». 06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 13.00,15.00,21.00,03.00 Новини.

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 Сніданок з «1+1». 07.00,08.00,09.00,12.00, 16.45, 19.30,00.45,05.30 «ТСН».

ІНТЕР

05.25 М/ф. 06.15,00.00 «Слідство вели...» з Л.Каневським».

ICTV

04.10 Скарб нації. 04.20 Еврика!

СТБ

04.30,15.25 Все буде добре! 06.25 МастерШеф.

НОВИЙ КАНАЛ

02.55,01.05 Зона ночі. 04.45 Абзац.

ТЕТ

06.00 Байдиківка. 06.30 ТЕТ Мультиранок. 09.45 Х/ф «Хороший кравчик».

НТН

05.55 Х/ф «Чекаю та сподіваюсь». 08.30 Ранковий «Свідок».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною. 07.00,08.00,09.00,15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні.

П'ЯТНИЦЯ 5 жовтня

UA: ПЕРШИЙ

06.00 М/с «Ведмеді-сусіди». 06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 13.00,15.00,21.00,03.00 Новини.

1+1

06.30,07.10,08.10,09.10 Сніданок з «1+1». 07.00,08.00,09.00,12.00, 16.45, 19.30,00.45,05.30 «ТСН».

ІНТЕР

05.25 М/ф. 06.15,00.00 «Слідство вели...» з Л.Каневським».

ICTV

04.05 Скарб нації. 04.10 Еврика!

СТБ

04.30,15.25 Все буде добре! 06.25 МастерШеф.

НОВИЙ КАНАЛ

03.00,02.20 Зона ночі. 04.15 Абзац.

ТЕТ

06.00 Байдиківка. 06.30 ТЕТ Мультиранок. 09.45 Х/ф «Хороший кравчик».

НТН

05.55 Х/ф «Ще до війни». 08.30 Ранковий «Свідок».

УКРАЇНА

06.30,07.10,08.15 Ранок з Україною. 07.00,08.00,09.00,15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні.

СУБОТА 6 жовтня

UA: ПЕРШИЙ

06.00,09.35 М/с «Ведмеді-сусіди». 06.30,07.00,08.00,09.00,09.25, 13.00,15.00,21.00,03.00 Новини.

1+1

06.00,19.30 «ТСН». 07.00 «Гроші».

ІНТЕР

06.15,04.00 М/ф. 06.55 «Чекай на мене. Україна».

ICTV

05.40 Більше ніж правда. 07.30 Я знав!

СТБ

05.50 Т/с «Коли ми вдома». 08.30 Караоке на Майдані.

НОВИЙ КАНАЛ

03.00,01.50 Зона ночі. 05.50,07.05 Kids` Time.

ТЕТ

06.00 Байдиківка. 06.30 ТЕТ Мультиранок. 09.45 Х/ф «Хороший кравчик».

НТН

06.10 Х/ф «Слухати у відсікає». 08.50 Х/ф «Товариш генерал».

УКРАЇНА

07.00,15.00,19.00 Сьогодні. 07.15,05.10 Зоряний шлях.

НЕДІЛЯ 7 жовтня

UA: ПЕРШИЙ

06.00 М/с «Ведмеді-сусіди». 06.30,07.05,08.05,09.05 Доброго ранку, Країно!

1+1

06.00,19.30 «ТСН». 07.00 «Гроші».

ІНТЕР

06.25 Х/ф «Раз на раз не випадає». 08.00 «Вдалині проєкт».

ICTV

05.10 Скарб нації. 05.20 Еврика!

СТБ

05.00,06.00 Т/с «Коли ми вдома». 05.00 Все буде смачно!

НОВИЙ КАНАЛ

03.00 Зона ночі. 04.50 Стендап-шоу.

ТЕТ

06.00 Байдиківка. 06.30 ТЕТ Мультиранок. 09.45 Х/ф «Хороший кравчик».

НТН

05.55 Х/ф «Останній гейм». 07.20 «Страх у твоєму домі».

УКРАЇНА

06.50 Сьогодні. 07.45 Зоряний шлях.

РЕКЛАМА ОГОЛОШЕННЯ

НЕРУХОМІСТЬ

Продам

1кім. Східний, 1/5ц, 24м, звичайний стан 0686921537... 2кім. вул. Злуки 2/11, 63,6 м, без посередників 0967554493, 09600865934... Продам будинок в с. Смиківці, є гараж, літня кухня, площа 0,14 га. Ціна договірна. 0976846267, 0352-51-49-22.

Оренда

Винайму квартиру для порядних людей, розглянемо усі пропозиції 423436,0964736766... Здам в оренду приміщення під офіс. Три кімнати по 20м. кв. 0677005502... Здам в оренду 3к. на Бамі 5/9, ц/б, індивідуальне опалення,євроремонт,сучасні меблі,техніка 0964736766

Куплю

Будинок біля Тернополя, ділянку, дачу, розглянемо усі пропозиції 423436, 0964736766; 0662929348

Дорого землю, городи від 1 га. Допомогаємо в оформленні документів на землю: спадщина, сертифікати.

(068) 862-24-29

ТЕХНІКА

Трактори, мототрактори, мотоблоки, двигуни різних потужностей, обладнання до них. Гарантія, з/ч, безкоштовна доставка. Знайдете дешевше – віддамо ще дешевше 0985989484, 493000, 0982591958, 0666653606, www.tractor_c.com.ua

Кoyo. TIMKEN NTN. SNR. ПІДШИПНИКИ Для промислової та сільськогосподарської техніки... ПАСИ КЛИНОВІ Для імпортних комбайнів САЛЬНИКИ м. Тернопіль. Тел. (067) 354-70-97 www.bearings.te.ua

Здам в оренду бокс для ремонту автомобілів по вул. 15 квітня, а також токарний і фрезерувальний верстати 0677005502.

ГБО на авто для всіх типів бензинових двигунів 428220, 0673517555, www.gaz.te.ua

БУДІВНИЦТВО, РЕМОНТ

Дошка на підлогу, обрідна, вагонка соснова 0679534307 Газоблоки «Аерок», якісні, сертифіковані, клеї для кладки та оздоблення блоків, матеріали для утеплення фасадів, 0978085572 Електричні водонагрівачі, продаж, встановлення, технічне обслуговування 404100, 0673533170 Сходи дубові, металеві, ковани від виробника 400335, 0673829242 Труби азбестоцементні, залізобетонні, 424380, 0979798631 Опалювальна техніка, монтаж 522317 Алмазне сверління, буріння отворів під вентиляції та твердопаливні котли, 0960451604 Бетонні кільця для криниць, бруківка, фасадний облицювальний камінь, парпети, капелюхи 0977760627 Кондиціонери провідних фірм світу, 257478, 427237 Якісні натяжні стелі. Доступна ціна 0970344458 Всі види будівельно-ремонтних робіт 0976536164

Оцінка майна майнових прав та бізнесу експертна грошова оцінка землі 067 783 73 59

Оцінка майна майнових прав та бізнесу експертна грошова оцінка землі 067 783 73 59

Мінімальний блок 49x49 мм (24 см²) на чорнобілій сторінці 72 грн

Класичні меблі від виробника вул. С. Бандери, 47 (м-н «Київ») 0673542064

Діє система знижок, залежно від площі та кількості виходів

«ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ» оголошує конкурс на вакантні посади

- Вантажник з/п 7500 грн
Водії категорії В, С, С1 з/п 10 500
Обвалювальник м'яса з/п 10 000 грн
Забивачі худоби з/п 10 000 грн
Охоронці з/п 6000 грн
Продавці з фірмовий магазин відсоток від виручки
Супервайзер з/п 15 000 грн
Комірник з/п за домовленістю
Забивачі худоби з/п 10 000
Оператор лінії з виробництва харчової продукції з/п 7000
Диспетчер
Оператор-обліковець

Тел. 067 658-82-59

*вказано орієнтовний розмір доходу

ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС» оголошує конкурс на вакантні посади

- Оператор свиногокомплексу в Старе Місто Підгаєцького району;
Водії категорії В, С, С1
Водій бульдозера
Водій екскаватора
Водій автокрану
Тракторист
Оператор на виготовлення комбікорму
Забійник худоби

Тел. 067 351-31-86

ПОСЛУГИ

Побутові

Чистка килимів та м'яких меблів 0966703044
Професійне перетягування та ремонт м'яких меблів, виготовлення нових 0678386928
Якісна чистка подушок і перин 0974089466
Дахові роботи. Дошка, лати, мурлати 0981010055, 0981010077
Прокат карнавальних та святкових костюмів, великий вибір: оздоблені пори року, звірі та ін. 0675062200

Куплю

Куплю стару червону грубу черепицю 0673011109

ВСЕ ДЛЯ ДОМУ

Сервісна служба «Вікна & Двері», ремонт, усунення цвілі, провітрювачі 526888, 0673542887
Очищувачі питної води (фільтри), картриджі 432676, 0673491313
Кондиціонери провідних фірм світу, 257478, 427237
Супутникові антени. Встановлення, налаштування, ремонт 0673047962, 0667770331
Ковані ворота, огорожі, перила. 0971322950, www.fk.te.ua

Меблі

Шафи-купе, безкоштовний замір, 434714, 0674878484, 0958752424
Виготовлення шаф-купе 429969, 0685233332
Виготовлення меблів, продаж меблевої фурнітури 433993, 0674019806, 0631286858
Стільці, парти 269692, 0679363100
Шкіряні меблі для дому та офісу, 297188, 0508597119
Ліжка, двері, сходи з натурального дерева 0672742275
Ремонт та оббивка м'яких меблів 0976759094, 420307
Крісла. Виготовлення та ремонт 0977219177, 525521

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Продам

Продаємо гуртом та вроздріб саджанці та живці високопродуктивної чорної смородини. Надаємо консультації під час посадки та вирощування. 0973944257
Продам ячмінь чотиригранний. 0673661569

Тварини

Продаємо добру дійну корову чорно-рябої масті з п'ятьма телями. 0675839340
Терміново продам в добрі руки молоду молочну корову (вік — 3 роки) та 3-місячне теля. Ціна договірна 551359
Терміново віддам в добрі руки двохмісячне біло-руде кошеня (самець). 0977947546
Віддам у добрі руки цуценят 0982266977

Куплю

Купуємо худобу, телят, коней 498844, 0507404945, 0676726156
Закуповуємо ВРХ, коней, свиней, телят 0977270253

- Чистка текстилю
Чистка та фарбування шкіри
Чистка весільних платів
Замша
Чистка ковдр
Чистка хутра
Аквачистка пуховиків
Чистка пір'я
Біочистка
Реставрація подушок, ковдр із заміною напірника
Перешиття перин та подушок

43-62-05

Італійська хімчистка "Фрателлі" Тернопіль, Об'їзна, 12/5 (ринок "Західний", 2 ряд)

Навчання

Надаю професійні послуги з англійської мови школярям і студентам (практика та граматики). Досвід роботи за кордоном. Звертатися тел. 0730576575, Ірина

Медицині

Лікування на бджолиних вуликах, лілок, мед 0685392533, 0972076523

Фінансові

Кредити 0972227777, 528822, www.terna.ua

РОБОТА

Прийму на роботу в СТО автослюсаря, моториста на легковій автомобілі. 0677005502
На роботу потрібен журналіст. Офіційне працевлаштування. Повний робочий день. Довідки за тел.: 0503776715, 0977218259, 0977947546.

РІЗНЕ

Бажаєш припинити пити? Анонімні алкоголіки 683663538

Реклама і оголошення в нашій газеті

528830, 097 7947546

Ціни дійсні з 8.11.2017р.

Мінімальне оголошення — 2 рядки, до 70 символів

5 грн або купон

Кожен додатковий рядок

+2 грн

Виділення напівжирним шрифтом

+5 грн

Оголошення в рамці — 3 рядки, до 100 символів

20 грн

Оголошення в рамці — 5 рядків, до 150 символів

30 грн

На темному фоні +10 грн

1 позиція у бізнесовому довіднику (2 рядки)

35 грн

Кожен додатковий рядок

+5 грн

Купон безкоштовного оголошення

Рубрики: Куплю Продам Послуги Вважати недійсним

Текст оголошення + телефон

Щоб ваше оголошення було надруковане в черговому номері "Подільського слова", треба заповнити купон і надіслати або принести в редакцію в СЕРЕДУ до 12 год. Наша адреса: 46002, м. Тернопіль, вул. Бродівська, 17.

Вітаємо!

Педагогічний колектив Соборненської ЗОШ І-ІІ ст. ім. В. Гарматія вітає з днем народження технічного працівника **Марію Богданівну КУЧУ**.

*Прийміть найкращі наші побажання,
Яскравих квітів незабутній цвіт,
Нехай це добре, щире привітання
Звучить для Вас ще сотню літ.
Хай над Вами небо буде завжди чистим,
Радісно – на серці, повно – на столі.
Щоб були завжди Ви дужі та здорові,
А душею й серцем вічно молоді!*

Колектив Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тернопільського району щиро вітає з днем народження заступника директора **Любов Олександрівну ВОЗНЯК**, психолога **Олександрівну ХРИЗУ ПЕТРІВНУ ІВАСЮК** та соціального робітника с. Ігровиця **Галину Арсенівну РОМАНЕЧКО**.

*Бажаєм щастя і достатку,
Ясного неба і тепла,
В житті Вам згоди й порядку,—
Щоб доля світлою була.
В роботі – успіхів, везіння,
У справах – вічного горіння!
Від душі любові вам бажаєм
І хай Вам Господь Бог допомагає.*

Виконавчий комітет Ігровицької сільської ради щиро вітає з днем народження завідувача ДНЗ «Світ малечі» с. Ігровиця **Світлану Степанівну МІСТЕРМАН**.

*Незбутні вражень, щасливих подій,
Здійснення задумів, втілення мрій!
Хай прекрасним цвітом шлях життя
Рясніє,
Справджуються завжди заповітні мрії.
Хай палають в серці почуття високі,
А доля дарує повні щастям роки.*

Колектив комунального закладу Романівської ЗОШ І ст. щиро вітає з днем народження вчительки початкових класів **Марію Володимирівну ГОЛУБОВИЧ**.

*Прийміть від усіх наших вітань,
Хай збудуться всі Ваші плани й бажання!
Життя хай дарує чудові презенти,
Яскраві емоції, щастя моменти.
Щоб лихо обох хати дорого не знало,
А доля Вам радість завжди дарувала!*

Колектив Острівської ЗОШ І-ІІІ ст. щиро вітає з днем народження технічного працівника **Любов Григорівну ФЕДОРОНЧУК**.

*Нехай волошками цвітуть літа прекрасні,
Нехай здійсняться тисячі бажань,
Щоб доля дарувала тільки щастя,
Ні краплі бід, ні жалю, ні страждань.
Життя хай квітне, мов вишневий сад,
І кожен день успішно радіє,
А доля подарує зорепад
Здоров'я, миру, успіхів й надії.*

Колектив Ігровицької сільської ради щиро вітає з днем народження технічного працівника **Ольгу Іванівну МІЗЬОЛИК**.

*Нехай летять собі літа,
Нам зупинити їх не вдасться.
Хай буде істина проста:
Чим більше літ, тим більше щастя.
Людської шани зичимо й тепла,
Достатку, злагоди в родині,
Журба щоб в безвість відійшла,
А радість жила в кожній днині.*

Найщиріші вітання з днем народження надсилаємо директору будинку культури смт Великі Бірки **Зіновію Васильовичу ПРУСУ**.

Бажаємо Вам міцного здоров'я, особистого щастя, миру, злагоди, добра, родинного благополуччя, невичерпної енергії і здійснення планів.

Хай Всевишній оберігає Вас і дарує на життєвих дорогах тільки щирих людей, справжніх і вірних друзів!
Нових успіхів у професійній діяльності.

З повагою — працівники відділу культури Тернопільської РДА, районного будинку культури, районна організація профспілки працівників культури.

Найщиріші вітання з ювілеєм надсилаємо завідувачці клубу с. Малий Ходачків **Тетяні Ярославівні ТИХОНОК**.

Нехай у день народження у Вас буде чудовий настрій, величезна кількість квітів і компліментів, усмішок і добра. Нехай поруч завжди будуть дорогі роки життя! Здоров'я, щастя, довгих років життя!

*Нехай завжди Вам всміхається доля,
Несуть тільки радість з собою роки,
Хай щастя й здоров'я не зрадять ніколи,
Хай збуваються мрії, бажання й думки.
Хай ладиться скрізь: на роботі, в родині,
Щоб радісний настрій у серці не згас,
Все світле і гарне, що треба людині,
Нехай неодмінно приходять до вас!*

З повагою — працівники відділу культури Тернопільської РДА, районного будинку культури, районна організація профспілки працівників культури/

Іменинники Тернопільського районного територіального медичного об'єднання — рентгенолаборант **Ярослав Васильович КОПАЧ**, молодша медична сестра (санітарка-прибиральниця) **Надія Іллівна БУГІР**, медична сестра (санітарка) **Наталія Мартинівна СУХА**, сестра медична **Наталія Іванівна МІРОШНИЧЕНКО**, завідувач ФАПУ **Марія Йосипівна ОРИСВЯК**, технік зубний **Леонід Васильович КУТНИЙ**, кухар **Ірина Степанівна ПОДОЛЯНЧУК**, статистик медичний **Ольга Ярославівна ШАРНА**, сестра медична **Руслана Василівна ГРЕЛЯ**, кухар **Надія Євгенівна БОДНАРЧУК**.

*В житті хай лунають лиш теплі слова,
А серце ніколи від болю не плаче.
І крутиться весело Вам голова
Лише від любові, добра та удачі!
Хай доля Вам шле добро і щастя,
Міцне здоров'я, море благ земних,
А щедрі дні, мов рушники квітчасті,
Нехай ще довго стеляться до ніг.*

Колектив Великоберезовицької селищної ради, депутатський корпус, члени виконавчого комітету вітають з днем народження секретаря селищної ради **Олександрю Петрівну ЧУРУ**.

*З днем народження вітаємо!
Добра і радісних бажань,
Здоров'я на усі літа,
Хай в серці квітне доброта.
Хай в небі сонце ніжно сяє,
Веселка барвами заграє,
Щебечуть солови і грайливо
На життя довге й щасливе!*

Оголошення

До уваги власників автотранспорту

Тернопільська районна державна адміністрація (Організатор перевезень) оголошує конкурс на право здійснювати перевезення пасажирів на внутрішньорайонних автобусних маршрутах загального користування в звичайному режимі руху.

Перелік об'єктів конкурсу:

№ з/п	№№ рейсів, номер маршруту	Назва маршруту	Протяжність маршруту (км)	Час відправлення з пунктів		к-сть обор. рейс.	мін. к-сть авт.
				почат.	кінцев.		
1	2	3	4	5	6	7	9
	15-38	Тернопіль-Смиківці	10	7-00	20-00	10	2

Періодичність виконання – щоденно.

Умови конкурсу

Конкурси на перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування проводяться відповідно до Закону України «Про автомобільний транспорт» та Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 3 грудня 2008 р. №1081 (зі змінами), Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.1997 №176 (зі змінами).

Зі змінами). З метою забезпечення належної якості та безпеки перевезень пасажирів на автобусних маршрутах, згідно Порядку визначення класу комфортності автобусів, сфери їхнього використання за видами сполучень та режимів руху, затвердженого наказом Міністерства транспорту та інфраструктури України від 12 квітня 2007 р. № 285, на маршрутах протяжністю від 10 до 150 км допускається використання автобусів категорій М2 (повна маса до 5 т) та М3 (повна маса більше 5 т). Клас автобусів: на приміських маршрутах I, II, III.

Обов'язкове надання як конкурсної пропозиції на кожен об'єкт конкурсу, що містить приміські маршрути, щонайменше одного транспортного засобу, пристосованого для перевезення осіб з обмеженими фізичними можливостями.

Наявність у перевізника-претендента необхідної кількості резервного рухомого складу відповідної місткості згідно з підпунктом 4 п.12 Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 3.12.08 №1081 (із змінами).

Забезпечення державних соціальних нормативів у сфері транспортного обслуговування пасажирів.

Перевезення громадян пільгових категорій згідно з чинним законодавством.

Забезпечення виконання вимог чинного законодавства, що регулює роботу автомобільного транспорту.

Дотримання трудового законодавства України, забезпечення належних умов праці.

Документи для участі у конкурсі приймають у закритому конверті з позначкою №1 та конверті з позначкою №2, який містить документи з інформацією про те, на який об'єкт конкурсу надає документ перевізник-претендент.

Документи на конкурс приймають до 11 жовтня 2018 року включно з 9 год. до 17 год. за адресою: м. Тернопіль, вул. Галицька, 38, філія «Тернопільський

ДОНКК» Українського державного підприємства з обслуговування іноземних та вітчизняних автотранспортних засобів «Укрінтеравтосервіс».

Увага! З питань щодо номерів рейсів та розкладів руху автобусів на маршруті, бланків документів для участі в конкурсі, а також за довідками звертайтеся телефонами: 52-15-79, 52-45-90, за адресою: м. Тернопіль, вул. Галицька, 38, щоденно в робочі дні з 9 год. до 17 год, філія «Тернопільський ДОНКК» Укра-

їнського державного підприємства з обслуговування іноземних та вітчизняних автотранспортних засобів «Укрінтеравтосервіс» (Робочий орган конкурсного комітету), та 43-58-74, за адресою: м. Тернопіль, майдан Перемоги, 1, щоденно в робочі дні з 8 год. до 17 год. 15 хв., відділ розвитку інфраструктури та з питань цивільного захисту Тернопільської районної державної адміністрації.

Конкурс відбудеться 02 листопада 2018 року о 10 год. в приміщенні Тернопільської районної державної адміністрації, каб. 310.

Плата за один внутрішньорайонний приміський автобусний маршрут, який виставляють на конкурс, становить 2200 грн.

Реквізити для перерахування коштів філія «Тернопільський ДОНКК» УДП «Укрінтеравтосервіс»: код 38758169 в ТББВ АТ «Ощадбанк», МФО 338545, р/р 26003300625017.

Конкурсний комітет з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі Тернопільського району.

Петриківська сільська рада має намір провести громадські слухання містобудівної документації на виконання земельних ділянок Бердея В.І., Смишнін О.В., Сироти Я.Я. для будівництва та обслуговування ресторанно-готельного комплексу на вулиці Степана Бандери у селі Петриків Тернопільського району Тернопільської області». Громадські слухання відбудуться 29. 09. 2018 р. о 17:00 у приміщенні сільської ради села Петриків. Пропозиції та зауваження до містобудівної документації подають до Петриківської сільської ради з 09:00 до 16:00 за адресою: с.Петриків, вул. Шпигицького, 118 А.

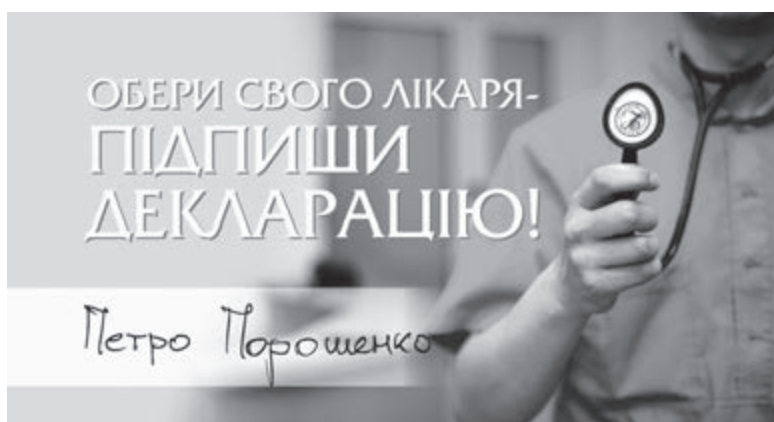
У середу 9 жовтня 2018 року о 10.00 год. проводитимуть підготовчі роботи із закріплення межовими знаками меж земельних ділянок в натурі (на місцевості), що розташовані за адресою: Тернопільський район, с. Байківці, вул. 15 Квітня, 1. Для узгодження меж запрошуються землекористувач суміжної земельної ділянки гр. Крук Ігор Богданович.

Мишковицька сільська рада Тернопільського району Тернопільської області повідомляє, що переможцем конкурсу на визначення виконавця з вивезення твердих побутових відходів на території Мишковицької сільської ради визнано ПП «Катруб».

- для населення — 185,70 грн (з ПДВ);
- для бюджетних організацій — 185,70 грн (з ПДВ);
- для інших споживачів — 190,53 грн (з ПДВ).

Співчуття

Колектив Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) висловлює глибоке співчуття соціальному робітнику сіл Дичків та Красівка Зоряні Юрійні Кравець з приводу тяжкої втрати – смерті батька.

Життя як воно є

Він був її третім коханням

У мене довго не було рідних могли.

Прабабусі-прадідусі пройшли повз мене, вони померли або до того часу, коли я могла це усвідомити як смерть рідної людини, або далеко в Сибіру. Так, ми з мамою ходили прибирати могили прабабусі, прадідуся, маминого братика, який помер до війни, розминувшись із нею на понад 10 років... Це був просто ритуал... А 2012-й забрав у мене дідуся і бабусю.

в гарних чоловіків, бо це ніколи добре не закінчується.

А того дня, коли вони вже знали, що гітлеркапут, довго стояли, обнявшись. А тоді він пішов — і вона не могла дихати... І вісь часів ще довго проходила через ту точку, де розімкнулися їхні руки... І лиш раз колось потім здалося, що вона побачила його по телевізору. Показували якусь німецьку делегацію... Далі він лиш снівся. Як і Микола...

«Знаюш, бабцю, — янось сказав мій дідусь, — але вона... Вона просто підійшла, поцілувала, взяла за руку і повела, нічого мене не питаючи. Я і пішов... І залишився в неї назавжди. Не було часу думати про кохання. Була лиш зруйнована хата — три стіни і віконниці. Вікна зашили соломкою. Дірку в стіні зависили рядном. Так і спали. За якийсь час хату полагодили, на

осінь вродила картопля — і самі мали, що їсти, і всіх, хто просяв, пускали тією картоплиною... Тоді голодних багато ходило».

Бабуся повернулася з Німеччини в пустку. Її батьків і сестер вивезли в Сибір. Їго брат Іван пішов в УПА. Його розстріляли в Рівненській тюрмі...

Життя, яке було потім, — його не вмістиш у кілька рядків. Діти, колгосп, ланка, земля, господарство, внуки, правнуки. Дітвора оглух, працюючи усе життя на тракторі, тому з ним було важко спілкуватися. Хоч він був цікавим співрозмовником, з дивовижним почуттям гумору. Бабуся ж дуже любила співати. Мала гарний сильний голос.

На старість вони як сваритися... І завше виказували одне одному, що зараз, через понад 60 років, точно не побралися б.

...У її майже 90 ми з нею роз-

мовляли лише про любов. Проте, що вони їй сняться. Бо чекають її там. Курт... Про дідуся ж вона казала, що він ніколи і не знав, що то таке — любов. Така дивна доля тих, які живуть поруч.

...Коли його ховали, вона, за кілька місяців до того, заблудившись у спогадах і не впізнаючи майже нікого, не дуже й усвідомлюючи, кого ми ховаємо, на кілька хвилин повернулася в реальність — і, заплакавши, попрощалася з ним.

Опісля ж, кілька тих місяців, що жила без нього, постійно просилася «додому», показуючи рукою в бік кладовища — «до Олексія»...

Так вони і лежать поряд. А я приходжу, щоб побути онукою. Порозмовляти про любов.

Софія БЕРЕЗНЕВА.

Йому був 91 рік. Її — 90. Вона пережила його на якихось 100 днів... А разом вони прожили 65 років.

Першим її коханням і чоловіком був Микола — той, за якого вона пішла заміж у 16 наперекір батькам, бо був, як казала, «бідний, аж синій». Але дуже добрий і веселий. І безмежно її кохав...

Були вони щасливі аж два місяці, а тоді почалася війна. Їхній син народився і помер вже без батька, якого забрали на фронт. Юна моя бабуся повернулася в батьківський дім, де на неї ніхто особливо не чекав, і в скорому часі поїхала на роботу в Німеччину, замість улюбленця батьків — свого молодшого брата Івана.

Микола ж загинув на фронті, рятуючи товариша...

А на війні її зустрівся Курт. Дивні шляхи і примхи долі зводять людей в такі дикі часи. Жорстокий і безжальний вир закрутив їх і кинув назустріч одне одному — красуню-українку і німця — аристократа. Його звали Курт фон Вольф. І він не раз її рятував. Хоч вона мало що і розповідала. Більше про фабрику, про дівчат... Не заведено в Радянському Союзі розповідати про таке кохання. Казала лиш, що був неймовірно красивий і шляхетний. І що йому дуже личила форма. А ще, знаючи про свою привабливість, просив її надалі не закохуватися

Господині в записничок

Замість таблеток і мазей — чорнобривці

Ці яскраві квіти можна побачити і біля сільських хат, і на міських клумбах. Однак природа наділила чорнобривців не лише красою, а й цілющою силою. Прадавні знахарі використовували їх для лікування багатьох хвороб.

Дія чорнобривців на організм

Лікарські засоби на основі чорнобривців застосовують в лікуванні підшлункової залози, оскільки нормалізується вироблення ферментів, знімається набряк і запалення, поліпшується стан органу.

Допомагають засоби з чорнобривців при захворюваннях нервової системи, знімаючи нервову перенапруженість, сприяючи виробленню гормону щастя. Чорнобривці нормалізують сон, активізують роботу головного мозку, допомагають впоратися з розумовими навантаженнями.

Рослина активізує вироблення імунних клітин, які знешкоджують збудників хвороби, що проникають через дихальну систему. Навіть у разі епідемії грипу зараження грипом знижується на 70%, якщо вживати чорнобривці.

Ці квіти здатні очистити стінки судин від атеросклеротичних бляшок, сприяють зниженню артеріального тиску, зміцненню серця. Для профілактики інсульту та інфаркту застосовують чай з чорнобривців.

Рослина очищає рани від некротичних, гнильних мас, допомагає позбутися від трофічних виразок.

Заготівля рослини

Квіти збирають на початку цвітіння. Від стеблинки квіточка відривають із невеликим черешком. Потім сировину сушать у приміщенні з нормальною вологістю і хорошою вентиляцією. Зберігати в герметично закритому посуді не більше двох років.

Протипоказання до вживання чорнобривців

З обережністю слід вживати при алергії, в період вагітності, а також дітям до двох років.

Рецепти народної медицини Виведення паразитів, глистів

1 ст. ложку свіжих квітів залити 300 мл окропу. Накрити посудину до повного охолодження настою, процідити. Приймати по 2 ст. ложки до їди тричі на добу. Два тижні — повний курс лікування.

Лікування суглобів

250 мл води залити 1 ст. ложку сухих квітів. Поставити на вогонь, довести до кипіння, процідити, випити три склянки на

день між прийомами їжі. Після трьох місяців застосування зробити перерву на 20 днів, після чого лікування повторити.

Поліпшення зору

Протягом місяця потрібно з'їдати по 3 бутона. Дітям — по одній квіточці.

Для профілактики підшлункової залози

Для приготування одноденної дози напою потрібно подрібнити одну квітку, залити її склянкою окропу. Пити по 50 мл.

Припинення внутрішніх і зовнішніх кровотеч

2 ст. ложки чорнобривців і 1 ч. ложку лабазнику залити 2 скл. окропу.

Настоювати в закритому посуді 20 хвилин. Вживати тричі на добу по склянці.

Лікування артрити

20-25 чорнобривців заварити 1 л окропу, посудину з настоєм укутати до повного охолодження. Сухих квітів потрібно 1 ст. ложку. Відвар процідити. Приймати відвар по 1-2 літри замість чаю. Лікування зазвичай триває близько трьох місяців. Лікування повторювати кожні півроку.

У разі застуди

Засипати в термос 10 квіток, залити окропом, настояти протягом години. Для лікування нежиті і бронхіту роблять інгаляції.

При цукровому діабеті При цукровому діабеті 0,5 л жуковому діабеті 50 штук квітів із темними пелюстками залити 0,5 літрами настоюють 7 днів. Приймають тричі на добу по 1 ч. ложці.

Зовнішнє застосування чорнобривців

При укусах бджіл допомагає свіжий сік квітів чорнобривців. Чайний настій ефективний при пітнику, шкірних подразненнях, гнійничкових ураженнях.

Для догляду за шкірою обличчя готують лосьйон: 2 ст. ложки квітів залити склянкою окропу. Протягом ночі настояти, потім процідити, додати трохи горілки і лимонного соку. Зберігати в холодильнику. Протирати обличчя кілька разів на день.

Будьте здорові!

Магнітні бурі у жовтні

Згідно з передбаченнями метеорологів, жовтень 2018 року очікується відносно спокійним.

Незначне погіршення здоров'я відчувати-муть гіпертоніки, сердечники, люди з підвищеною метеочутливістю.

1 жовтня. Бура класифікується як слабка. Можливі невеликі прояви метеозалежності. Буде тривати близько доби.

29 та 30 жовтня. Триватиме кілька годин. За оцінками фахівців, ймовірність виникнення магнітних бур всього 1%.

3 з 2 по 28 число не буде ніяких змін в геомагнітній оболонці. Очікуються невеликі відхилення від норми на початку і наприкінці місяця.

Усміхніться

— Зенику, що трапилось?
— Мене з університету вигнали.
— Не плач! Солдати не плачуть!

Друг пізнається в біді, а подруга — на відпочинку.

Родичі — це група осіб, які збираються періодично перерахувати і смачно поїсти з приводу зміни їх кількості.

— Чи багато потрібно людині для повного щастя?

— Мало! Але тільки щоб у інших було ще менше...

Футбол | Чемпіонат Тернопільського району

Шляхтинці – чемпіон!

Після закінчення матчів передостаннього, 21-го туру чемпіонату Тернопільського району з футболу стали відомі тріумфатори турніру. Зустріч, яка вирішувала долю золотих медалей, відбулася пізніше, ніж інші.

Стадіон у Шляхтинцях теплого недільного дня відвідали представники і вболівальники більшості районних команд. Вони були задоволені запалом боротьби, що подарували команди. Героем зустрічі вперше стали багатоточковий лідера шляхтинського клубу «Лісма» Володимира Льюшку, який вів за собою колектив і зумів двічі «розписатися» у воротах суперника, на що гості з Дубівців відповіли тільки одним точним пострілом. Вітаємо футболістів команд «Лісма» (Шляхтинці) з чемпіонським званням і бажаємо знову гідно виступити в новому розіграші Ліги чемпіонів Тернопільщини, де вони захищатимуть свій титул, представляючи Тернопільський район.

Також щирі побажання висловлюємо гравцям команди «Говерла» (Дубівці), яка завоювала срібні медалі чемпіонату. В боротьбу за «бронзу» після перемоги в перенесеній зустрічі спробували втрутитися ще й представники Прошової. Всі три кандидати на 3-тю сходинку турнірної таблиці недільні поединки виграли, тому тепер у заключно-

му турі намагатимуться завоювати третій комплект медалей.

У першій лізі теж відбулася перенесена гра між командами ФК «Товстолуг» – «Динамо-Красівка», яка вирішувала долю золотих медалей. Уже в першій своїй атаці гості з Дичкова зуміли відкрити рахунок. Та вже через дві хвилини господарі відновили статус-кво. Як потім команди не старались, особливо футболісти з «Динамо» (їх влаштувала. Тож чемпіонами першої ліги став колектив із Товстолуга, срібні медалі здобули гравці «Динамо-Красівка» (Дичків), а «бронзу» завоювали представники Мишкович.

Результати матчів минулого тижня: Велика Березовиця – Прошова 2:3 (19.09), Соборне – Прошова 1:2, Великі Бірки – Біла 4:0, Велика Березовиця – Івачів 0:2, Великий Глибочок – Озерна 3:0, Плотича – Острів 3:2, Шляхтинці – Дубівці 2:1, Товстолуг – «Динамо-Красівка» 1:1.

Юрій БУЧИНСЬКИЙ, заступник голови Тернопільської районної федерації футболу.

ВИЩА ЛІГА

№	Команда	І	В	Н	П	ТП	Р/М	О
1	Шляхтинці	21	16	2	3	0	57-16	50
2	Дубівці	21	14	2	5	0	63-35	44
3	Плотича	21	13	1	6	1	47-29	40
4	Івачів	21	11	4	6	0	50-29	37
5	Прошова	21	11	3	7	0	46-38	36
6	Великі Бірки	21	10	3	7	1	42-42	33
7	Острів	21	8	1	12	0	44-47	25
8	В.Березовиця	20	6	4	10	0	36-44	22
9	В.Глибочок	21	7	1	12	1	24-46	22
10	Озерна	21	5	3	13	0	39-62	18
11	Соборне	21	5	3	13	0	30-57	18
12	Біла	20	3	3	14	0	17-54	12

ПЕРША ЛІГА

№	Команда	І	В	Н	П	ТП	Р/М	О
1	Товстолуг	18	14	3	1	0	59-17	45
2	Динамо-Красівка	18	14	1	3	0	58-17	43
3	Мишковичі	18	11	4	3	0	50-22	37
4	Великі Гаї	18	11	1	5	1	46-31	34
5	Байківці	18	9	3	6	0	47-28	30
6	Білоскірка	18	7	2	9	0	39-52	23
7	Козлів	18	5	0	12	1	32-66	15
8	Кутківці	18	3	4	11	0	40-59	13
9	Домаморич	18	3	1	13	1	33-64	10
10	Гаї-Шевченківські	18	3	1	14	0	23-69	10

22-й тур 30 вересня

Прошова — Шляхтинці

Дубівці — Плотича

Острів — В. Глибочок

Озерна — В. Березовиця

Івачів — В. Бірки

Біла — Соборне

ФУТБОЛЬНЕ ТАБЛО

Чемпіонат України. Друга ліга, тур 10: «Нива» (Тернопіль) – «Нива» (Вінниця) – 0:1

Гол: Федосов, 54

Одразу після матчу з вінницькими одноклубниками головний тренер колективу з Тернопілля Віталій Шумський подав у відставку. Наразі його обов'язки виконує Вадим Боженко. В неділю, 30 вересня, «Нива» поїде в гості до чернівецької «Буковини». Початок матчу о 16:00.

Аматорський чемпіонат України, тур 8: «Покуття» – «Тернопіль-ДЮСШ» 6:0, «Рочин» (Соснівка, Львівська обл.) – «Агрон-ОТГ» 0:2, ФК «Хмельницький» – «Кристал» 0:1.

Чемпіонат Тернопільської області, тур 15: «Тернопіль-ДЮСШ» – «Кристал» (Чортків) 2:2, «Дністер» (Заліщики) – «Колос» (Зборів) 1:0, ФК «Бережани» – ФК «Козова» 1:1, «Збруч-Агробізнес» (Підволочиськ) – ФК «ДСО-Поділля» (Тернопільський р-н.) 0:6. Трійка лідерів: «Агрон-ОТГ» – 32 очки (12 матчів), «ДСО-Поділля» – 27 (14), «Кристал» – 24 (14).

Дзюдо | Знай наших!

Історичне «Золото»

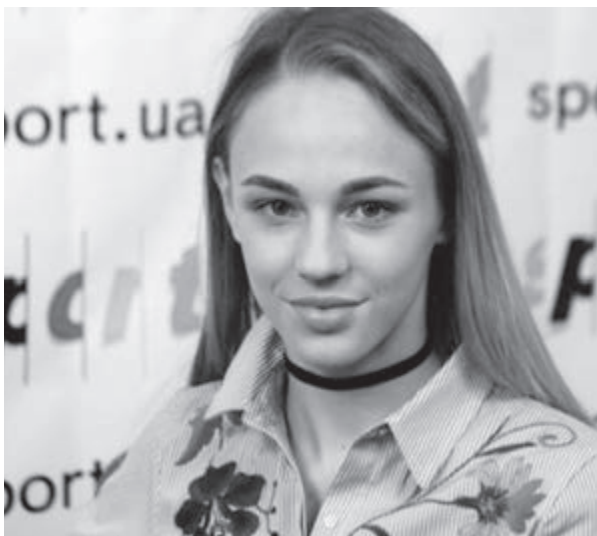
17-річна Дар'я Білодід здобула золоту медаль на Чемпіонаті світу з дзюдо в Баку.

Українка принесла нашій країні першу в історії медаль найвищого гатунку в дзюдо.

Дар'я виявилася найкращою у ваговій категорії до 48 кг.

У фінальному поєдинку Білодід здолала чемпіонку світу Фуну Тонакі з Японії, перемігши Паулу Парето з Аргентини.

Це — вперше в історії нашого жіночого дзюдо і друге загалом (після перемоги 2009-го Георгія Зантарая).

Кубок Тернопільського району

Розпочинається боротьба за трофей

Ігри Кубка імені екс-гравця «Дніпра» і турецького «Фенербахче», уродженця Лучки Тернопільського району Івана Вишневецького відбуватимуться щонеділі на стадіонах сіл Товстолуг, Велика Березовиця, Дичків, Шляхтинці.

Резервними є футбольні поля в Івачеві, Білій і Великих Бірках. Зустрічі розпочинатимуться о 10:30 і 13:00 – по 2 матчі на одному стадіоні. На другий ліг. Згодом стартуватимуть колективи з «вишки».

На засіданні виконавчого комітету Тернопільської районної федерації футболу вирішено провести між тріумфаторами 2018-го року — переможцем районної першості і володарем Кубка Тернопільського району — перший розіграш Суперкубку імені багаторічного адміністратора та директора футбольного клубу «Нива» (Тернопіль) Івана Білоуса, котрий у безрезультатній грі у віці 50-ти років прийшов із життя. За попередньою домовленістю з родичами Івана Білоуса, зустріч заплановано на кінець цього сезону на стадіоні села Великі Гаї.

Юрій БУЧИНСЬКИЙ, заступник голови Тернопільської районної федерації футболу.

1/8 фіналу, 7-е жовтня РОЗКЛАД МАТЧІВ

Стадіон с. Байківці

10:30 — Дубівці — Підгородне

13:00 — Білоскірка — Соборне

Стадіон смт Велика Березовиця

10:30 — Плотича — Велика Березовиця

Стадіон с. Дичків

10:30 — Великий Глибочок – «Динамо» – Красівка»

13:00 — Острів — Івачів

Стадіон с. Товстолуг

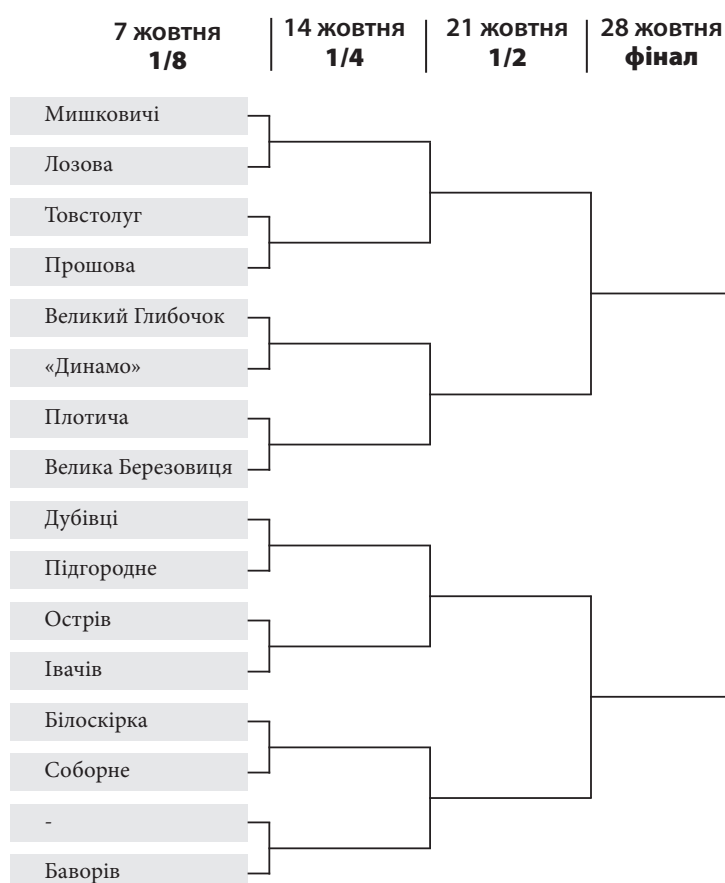
10:30 — Товстолуг — Прошова

13:00 — Мишковичі — Лозова

Кубок Тернопільського району з футболу імені Івана Вишневецького сезону 2018-го року

Сітка розіграшу

Все буде смачно

Угорська паста «Ерош Пішта»**Продукти:** *гострий перець (бажано чилі) — 250г, морська сіль — 1 ч. л.*

Перець без насіння перемолоти в блендері з морською сіллю. Насіння додати протягом 1 хв. у сковороді без олії і додати до пасты. Разфасувати у стерильні баночки. Зберігати в холодильнику.

Перець гострий квашений**Продукти:** *перець гострий — 24 шт., часник — 8 зубків, сіль — 3 ч.л., цукор — 1 ст. л., вода — 40 мл.*

Очистити перець від насіння і дрібно-дрібно нарізати. Часник порізати на тонкі кружальця. Перемішати перець з часником, додати сіль і цукор, додати трохи води і поставити під невеликий гніт. Пробувати можна через тиждень. Зберігати в холодильнику або холодному погребі.

Аджика «Чоловічі сльози»**Продукти:** *перець гострий — 500 г, часник — 50 г, хмелі-сунелі — 1/2 ч. л., уцхо-сунелі (пажитник) — 1/3 ч. л., коріандр мелений — 1/2 ч.л., сіль — 50 г.*

Зубки часнику складіть в чашу блендера. Гострий перець разом із насінням наріжте невеликими шматочками і теж відправте в блендер. Додайте хмелі-сунелі, уцхо-сунелі, коріандр і сіль. Все подрібніть в блендері до однорідного стану. Викладіть масу в широ-

Перчений перець

Для любителів гострого смаку печучого перцю подаємо рецепти його заготовок на зиму.

Увага: перед приготуванням страв з гострого перцю одягніть одноразові рукавички і пов'язку, щоб прикрити дихальні шляхи.

ку посудину, прикрийте марлею і залиште на 2 дні. Перемішуйте аджику 5-6 разів на день — з неї має випаруватися рідина. Потім перекладіть у стерилізовані банки і зберігайте в холодильнику.

Конфітюр із печучого перцю**Продукти:** *перець гострий — 70 г (4 шт.), перець солодкий великий — 500 г (2 шт.), яблуко кисле велике — 200 г (1 шт.), цибуля ріпчаста (червона) — 1 шт., часник — 2 великих зубки, лимон — 1 шт., цукор — 200 г.*

Солодкий і гострий перець розрізати навпіл. Прибрати плодоніжки, насіння і перегородки.

Покласти перець шкіркою вгору на деко, покрити пергаментом. Куди вгору — розрізати навпіл цибулю. Помістити все під гризль або в духовку, розігріту до 200°С.

Запикати, поки на шкірці перцю не утворяться чорні підпалини. Солодкий перець запікається довше, тому гострий і цибулю вийняти раніше.

Готовий перець помістити в поліетиленовий пакет на 15-20 хвилин. Потім очистити від шкірки. З печучого шкірку зняти

важче, тому слід покласти його на дошку і ложкою вибрати м'якоть. З цибулі зняти верхню шкірочку, бо вона жорстка.

Видалити серцевину з перець, очистити від шкірки і нарізати. Перець, часник, цибулю, яблуко подрібнити в блендері до однорідної маси. Додати лимонний сік і цукор (за смаком). Поставити на вогонь, довести до кипіння і уварувати до бажаної консистенції (приблизно 40 хвилин).

Розкласти баночки у стерилізовані банки місткістю 250 мл.

Перцево-часниковий мікс**Продукти:** *перець гострий — 8 шт. (можна взяти 6 шт. халапеньйо і 1-2 шт. хабанеро), часник — 4 зубки, сік лайма (або лимона) — 2 ст. л., сіль, перець чорний мелений — за смаком.*

Велику сковороду розігріти на середньо-сильному вогні. Викласти цілі перчини і неочищений часник. Обсмажити до легкого утворення парів з усіх боків протягом 10-15 хвилин. Перекласти на тарілку, дати охолонути.

Остиглий часник почистити. Перець розрізати навпіл, видалити насіння.

У чашу кухонного процесора або блендера класти весь перець, часник, налити сік лайма, насипати сіль за смаком. Збивати до утворення однорідної маси. Зберігати в холодильнику.

Соус «Для коханого»**Продукти:** *перець гострий червоний — 800 г, перець гострий зелений — 7 шт., перець солодкий червоний — 3 шт., часник — 300 г, олія — 100 г, цукор — 2 ч. л., оцет — 100 г, сіль — 1,5 ст. л., горіхи (грецькі,**арахіс) — 250 г, пажитник (уцхо-сунелі) — 20-30 г, коріандр — 20-50 г.*

Перець і часник очистити і перемолоти. Додати олію, оцет, сіль і цукор. Горіхи (підсмажені) і спеції змолоти в кавомолці. Додати цю суміш у зойно знятий з вогню перець. Ретельно перемішати. Розкласти в 300-грамові баночки, закатати і накрити ковдрою. Вихід — 4 баночки. Зберігати в прохолодному місці.

Перець маринований**Продукти:** *перець гострий — 1 кг, цукор — 150 г, сіль — 1 ст. ложка, вода — 125 мл, олія — 50 мл, оцет 6% — 190 мл.*

Насіння перець, перець гострий, видалити. Додати до маринаду перець і залишити на вогні до кипіння. Заливаємо киплячим у стерилізовані банки, у які заздалегідь розкладаємо перець. Закатуємо, накриваємо ковдрою.

Смачного!

Дитячий майданчик

Загадки

Проходоли чиста просинь —
на поріг ступає осінь.
Вдалі від рідної землі
линуть в вирій ...

(журавлі)

Любить гніздо будувати
під дахом сільської хати.

(Ластівка)

Сіра пташка на лужку
Нам кує: «Ку-ку, ку-ку-ку».
Та погану звичку має —
Яйця в гнізда підкладає.
Ця матуся-вередула
Називається ...

(зозуля)

Куди відлітають птахи на зиму і як знаходять шлях додому?

Восени в небі можна побачити птахів, які зібралися в зграї, щоб відлетіти на зимівлю в теплі краї. Сезонні міграції пернатих — одне з найбільших чудес природи. Куди вони відлітають, якими орієнтирами керуються в дорозі та як знаходять шлях додому? Яких тільки вигадок не знала орнітологія (наука про птахів)!

Арістотель, наприклад, здогадався, що, наприклад, ластівки та шуліки на зиму впадають у сплячку, а деякі й взагалі трансформуються в інший вид.

Були й такі, які вважали птахів за дурних тендітників, щоб перелетіти моря й океани, тому «відправляли» їх зимувати... на Місяць!

Однак 21 травня 1822 року сталася сенсаційна подія! Неподалік німецького Мекленбурга в тілі вбитого лелеки знайшли 80-сантиметрову стрілу, що наскрізь пронизувала шию птаха. Стріла, як дослідили, належала одному з африканських племен. Пернатий відчайдух зумів подолати міграційний маршрут, повернувшись із екваторіальних місць зимівлі додому.

Ця історія пролила світло на таємниче зникнення птахів узимку.

Куди відлітають птахи на зиму?

Вважають, що кільцювання започаткував датський учитель природознавства Ханс Мортенсен. Чоловік почепив алюмінієві кільця на ластівок, що водилися біля школи. Минув рік — і птахи повернулися! Це була перша спроба зробити помітки на птахів.

Вивчаючи міграцію ластівок за допомогою кільцювання, вчені визначили, що ці маленькі сміливці долітають аж до Південно-Африканської Республіки. Закарпатські ластівки, приміром, долають Сахару і зимують в Центральній Африці. Її ж облюбували й українські солов'ї.

А деякі птахи мігрують зовсім недалеко. Шпаки, які мешкають у Великобританії, залишаються в країні протягом усієї зими. Сюди ж прилітають зимувати і шпаки зі Скандинавії.

Журавлі зимують в Ірані, Індії, Іраку або Африці. Жайворонки відлітають до Індії або на північ Африки. Зозулі — на південь Азії або в Африку. Лелеки, що

мешкають на території України, Росії, Білорусії, через Ізраїль летять у Східну Африку. Вони перелітають холоди поблизу озер і річок в Уганді, Кенії, Заїрі, Республіці Чад і Судані.

Чемпіоном з дальніх перельотів є полярний крижачок, мешканець Арктики. Щороку птах летить на другий бік Землі, мігруючи з Північного полюсу на Південний. Зимує в Антарктиді та Австралії. Цікаво, що летить він не навпростець, долаючи 30-40 тисяч кілометрів.

Як птахи знаходять дорогу?

Однозначної відповіді на це питання у вчених досі немає. Науковці вважають, що поведінкою птахів керує, зокрема, інстинкт. Ключовим орієнтиром у виборі напрямку польоту є розташування Сонця. Звісно, мігруючи, птахи керуються і наземними орієнтирами — розташуванням гір, долин, річкових русел. Так вони знаходять звичні місця для відпочинку та харчування.

Вночі пернаті шукають дорогу за зорями. Карту зоряного неба вони вчать ще у гнізді!

А що, коли вони вчать ще у гнізді! Ще один орієнтир для крилатих мандрівників — магнітне поле. Лінії магнітного поля Землі пролягають між Південним та Північним полюсами. Мозок птаха містить спеціальний орган, який здатен ці поля реєструвати.

Чому птахи мігрують?

Причина не лише в морозах та відсутності корму. З настанням холодів багато птахів летить на південь далі, ніж потрібно для комфортної зимівлі. Але навіщо? Вчені схиляються до думки, що це — генетична пам'ять, яка штовхає птахів на південь, як і в далекі часи Льодовикового періоду.

Чому ж вони не залишаються у теплих краях назавжди? На чужині їх чекає багато небезпек: хижакі, сезони дощів, посухи та бракон'єри. Якби європейські птахи залишилися в Африці, почалася б жорстока боротьба за воду, корм, території проживання..

Лабіринт